

TRETIA ČASŤ RODINNÉ PRÁVO

Prvá hlava MANŽELSTVO

Prvý diel VZNIK MANŽELSTVA § 1

(1) Manželstvo je zväzok muža a ženy, ktorý vzniká na základe ich dobrovoľného a slobodného rozhodnutia uzavrieť manželstvo po splnení podmienok ustanovených týmto zákonom.

(2) Účelom manželstva je vytvoriť harmonické a trvalé životné spoločenstvo, v ktorom sa manželia vzájomne podporujú, pomáhajú si a spoločne vychovávajú deti.

(3) Muž a žena, ktorí chcú spolu uzavrieť manželstvo (ďalej len „snúbenci“), môžu tak urobiť, ak im v tom nebránia prekážky podľa § 8 - § 17.

§ 2 Uzavieranie manželstva

(1) Manželstvo sa uzaviera súhlasným vyhlásením (ďalej len „vyhlásenie“) snúbencov pred orgánom obce alebo mestskej časti, ktorá vedie matriku (ďalej len „matričný úrad“), alebo pred orgánom registrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti (ďalej len „orgán cirkvi“).

(2) Snúbenci verejne a slávnostným spôsobom v prítomnosti dvoch svedkov vyhlásia, že uzavierajú manželstvo. Svedkom môže byť len plnoletá fyzická osoba, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu.

(3) Snúbenci pri uzavieraní manželstva súhlasne vyhlásia, že im nie sú známe okolnosti vylučujúce uzavretie manželstva a že poznajú svoj zdravotný stav.

(4) Snúbenci pri uzavieraní manželstva pred matričným úradom alebo pred orgánom cirkvi tiež súhlasne vyhlásia, či

- a) priezvisko jedného z nich bude ich spoločným priezviskom,
- b) si ponechajú svoje doterajšie priezviská, alebo
- c) priezvisko jedného z nich bude ich spoločným priezviskom a jeden z nich si zároveň ponechá svoje doterajšie priezvisko; snúbenec, ktorý už má dve priezviská, uvedie, ktoré z doterajších priezvisk si ponechá po uzavretí manželstva.

(5) Ak si snúbenci ponechajú svoje doterajšie priezviská podľa odseku 2 písm. b), súhlasne vyhlásia, ktoré z ich priezvisk bude priezviskom spoločných detí. Ak snúbenci urobia vyhlásenie podľa odseku 2 písm. c), priezviskom ich detí bude spoločné priezvisko rodičov.

§ 3 Manželstvo uzavreté v cudzine pred orgánom Slovenskej republiky

Štátny občan Slovenskej republiky môže v cudzine uzavrieť manželstvo podľa tohto zákona pred orgánom Slovenskej republiky na to určeným.

§ 4

Uzavretie manželstva pred matričným úradom

(1) Vyhlásenie o uzavretí manželstva urobia snúbenci na ktoromkoľvek matričnom úrade pred starostom alebo primátorom, alebo povereným poslancom obecného zastupiteľstva alebo mestského zastupiteľstva za prítomnosti matrikára.

(2) Matričný úrad, v ktorého obvode sa uzaviera manželstvo, môže povoliť uzavretie manželstva na ktoromkoľvek inom vhodnom mieste vo svojom obvode.

§ 5

Uzavretie manželstva pred orgánom cirkvi

(1) Vyhlásenie o uzavretí manželstva urobia snúbenci pred osobou vykonávajúcou činnosť duchovného registrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti ako príslušným orgánom.

(2) Manželstvo pred orgánom cirkvi sa uzaviera v kostole alebo na inom vhodnom mieste určenom vnútornými predpismi cirkvi alebo náboženskej spoločnosti na náboženské obrady alebo náboženské úkony.

(3) Orgán cirkvi, pred ktorým bolo manželstvo uzavreté, je povinný do troch pracovných dní doručiť zápisnicu o uzavretí manželstva s uvedením skutočností podľa osobitných predpisov matričnému úradu, v ktorého obvode bolo manželstvo uzavreté.

§ 6

Uzavretie manželstva v prípade ohrozenia života jedného zo snúbencov

(1) Ak je život jedného zo snúbencov priamo ohrozený, manželstvo možno uzavrieť pred matričným úradom alebo orgánom cirkvi. Manželstvo možno uzavrieť na ktoromkoľvek mieste. Prítomnosť matrikára sa nevyžaduje.

(2) V prípadoch uzavretia manželstva podľa odseku 1 sa nevyžaduje predloženie zákonom ustanovených dokladov a žiadosti o uzavretie manželstva. Snúbenci musia v prítomnosti dvoch svedkov súhlasne vyhlásiť, že uzavierajú manželstvo a že im nie sú známe okolnosti vylučujúce uzavretie manželstva. Ostatné vyhlásenia podľa § 2 sa v čase uzavierania manželstva nevyžadujú.

§ 7

Uzavretie manželstva v zastúpení

(1) Matričný úrad na základe písomnej žiadosti oboch snúbencov povolí, aby vyhlásenie jedného zo snúbencov o uzavretí manželstva, urobil jeho splnomocnený zástupca. V žiadosti podľa prvej vety musia byť uvedené dôležité dôvody k povoleniu uzavretia manželstva zástupcom jedného zo snúbencov.

(2) Plnomocenstvo musí mať písomnú formu a pravosť podpisu splnomocniteľa na ňom musí byť úradne osvedčená, inak manželstvo nevznikne.

(3) Písomné plnomocenstvo obsahuje

- a) meno, priezvisko, rodné priezvisko, dátum narodenia, trvalý pobyt snúbenca a zástupcu,
- b) vyhlásenie o priezvisku snúbencov a ich spoločných detí v mužskom aj ženskom tvare,
- c) vyhlásenie, že splnomocniteľovi nie sú známe okolnosti vylučujúce uzavretie manželstva a že snúbenci navzájom poznajú svoj zdravotný stav.

(4) Zástupcom jedného zo snúbencov môže byť len plnoletá fyzická osoba, ktorá je spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu. Zástupca musí byť rovnakého pohlavia ako splnomocniteľ.

(5) Odvolanie plnomocenstva je účinné len vtedy, keď sa o ňom druhý snúbenec dozvie pred tým, ako vyhlásil, že vstupuje do manželstva.

Druhý diel

OKOLNOSTI VYLUČUJÚCE UZAVRETIE MANŽELSTVA

§ 8

Existencia iného manželstva

(1) Manželstvo nemožno uzavrieť so ženatým mužom alebo s vydatou ženou.

(2) Manželstvo nemôže uzavrieť ani osoba, ktorá už skôr vstúpila do iného obdobného zväzku uzavretého v zahraničí a tento iný obdobný zväzok uzavretý v zahraničí trvá.

(3) V prípadoch podľa odseku 1 a 2 súd aj bez návrhu rozhodne, že manželstvo je neplatné.

(4) Súd nerozhodne o neplatnosti manželstva, ak skoršie manželstvo alebo iný obdobný zväzok uzavretý v zahraničí zaniklo alebo ak súd rozhodol o tom, že skoršie manželstvo alebo iný obdobný zväzok uzavretý v zahraničí je neplatné.

§ 9

Príbuzenstvo

Manželstvo nemožno uzavrieť medzi predkami a potomkami a medzi súrodencami; to isté platí o príbuzenstve založenom osvojením. V takom prípade súd aj bez návrhu rozhodne, že manželstvo je neplatné.

§ 10

Nedostatok veku

(1) Manželstvo nemôže uzavrieť maloletý. Súd môže v súlade s účelom manželstva výnimočne povoliť uzavretie manželstva maloletému, ktorý dovŕšil aspoň 16 rokov. Ak bolo manželstvo uzavreté bez povolenia súdu, súd aj bez návrhu rozhodne, že manželstvo je neplatné.

(2) Súd nerozhodne o neplatnosti manželstva, ak manžel alebo manželka, ktorý bol v čase uzavretia manželstva maloletý starší ako 16 rokov, už dovŕšil 18 rok alebo ak počas trvania manželstva manželka porodí dieťa alebo otehotnie.

§ 11

Spôsobilosť na právne úkony

(1) Manželstvo nemôže uzavrieť osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony podľa predchádzajúcej právnej úpravy.

(2) Osoba, ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, môže uzavrieť manželstvo len s povolením súdu.

(3) Manželstvo nemôže uzavrieť osoba postihnutá duševnou poruchou, ktorá by mala za následok obmedzenie spôsobilosti na právne úkony.

(4) Ak uzavrela manželstvo osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony súd rozhodne o tom, že manželstvo je neplatné, aj bez návrhu.

(5) Ak bez povolenia súdu uzavrie manželstvo osoba, ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, alebo ak uzavrela manželstvo osoba postihnutá duševnou poruchou, ktorá by mala za následok obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, súd rozhodne o neplatnosti tohto manželstva na návrh ktoréhokoľvek z manželov. Súd nerozhodne o neplatnosti manželstva, ak sa zdravotný stav manžela stal zlučiteľným s účelom manželstva.

(6) Právo manžela podať návrh na začatie konania o neplatnosti manželstva podľa odseku 5 zanikne uplynutím jedného roka odo dňa, keď sa o dôvodoch neplatnosti manželstva podľa odseku 5 dozvedel.

§ 12

Vada právneho úkonu

(1) Ak vyhlásenie o uzavretí manželstva nebolo urobené slobodne, vážne, určito a zrozumiteľne, súd rozhodne na návrh ktoréhokoľvek manžela o tom, že manželstvo je neplatné.

(2) Právo manžela podať návrh na začatie konania o neplatnosti manželstva podľa odseku 1 zanikne uplynutím jedného roka odo dňa, keď sa o dôvodoch neplatnosti manželstva podľa odseku 1 dozvedel.

§ 13

Nepoctivý úmysel pri uzavieraní manželstva

(1) Ak sa manželstvo uzavrelo bez úmyslu založiť manželské spolužitie a naplniť účel manželstva, najmä za účelom získania štátneho občianstva Slovenskej republiky alebo udelenia

pobytu na území Slovenskej republiky, súd rozhodne o neplatnosti manželstva na návrh prokurátora.

(2) Právo prokurátora podať návrh na začatie konania o neplatnosti manželstva podľa odseku 1 zanikne uplynutím troch rokov od uzavretia manželstva.

§ 14

Rozhodnutie o neplatnosti manželstva po jeho zániku

(1) Ak manželstvo zaniklo, súd nemôže rozhodnúť o tom, že manželstvo je neplatné, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Ak bolo manželstvo uzavreté so ženatým mužom, s vydatou ženou alebo s osobou, ktorá už skôr vstúpila do iného obdobného zväzku uzavretého v zahraničí, súd rozhodne o tom, že manželstvo je neplatné, aj po jeho zániku, ak skôr uzavreté manželstvo alebo iný obdobný zväzok uzavretý v zahraničí trvá. To isté platí o manželstve uzavretom medzi predkami a potomkami, medzi súrodencami alebo medzi osobami, ktoré sú v príbuzenskom pomere na základe osvojenia.

§ 15

Rozhodnutie o neplatnosti manželstva po smrti manžela

(1) Ak sa konanie o neplatnosti manželstva na návrh niektorého z manželov už začalo, môže súd rozhodnúť o tom, že manželstvo je neplatné, aj po smrti druhého manžela.

(2) Po smrti manžela, ktorý podal návrh na začatie konania o neplatnosti manželstva, môže súd rozhodnúť o tom, že manželstvo je neplatné, aj vtedy, ak o to požiadajú do jedného roka od smrti manžela jeho potomkovia.

§ 16

Právne následky rozhodnutia o neplatnosti manželstva

(1) Manželstvo, o ktorom súd rozhodol, že je neplatné, považuje sa za neuzavreté.

(2) O právach a povinnostiach manželov k spoločnému dieťaťu a o ich majetkových pomeroch po rozhodnutí súdu o neplatnosti manželstva platia rovnako ustanovenia o právach a povinnostiach rozvedených manželov k spoločnému dieťaťu a o ich majetkových pomeroch.

§ 17

Neexistentné manželstvo

- (1) Manželstvo nevznikne najmä, ak vyhlásenie o uzavretí manželstva
- a) bolo vynútené násilím,
 - b) urobila maloletá osoba mladšia ako 16 rokov,
 - c) bolo urobené pred nepríslušným starostom alebo primátorom, alebo poslancom obecného zastupiteľstva alebo mestského zastupiteľstva,

- d) bolo urobené pred cirkvou alebo náboženskou spoločnosťou, ktorá nie je registrovaná podľa osobitného predpisu, alebo ak bolo vyhlásenie o uzavretí manželstva urobené pred osobou, ktorá nebola oprávnená vykonávať činnosť duchovného registrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti,
- e) bolo urobené v cudzine pred orgánom, ktorý na to nebol určený,
- f) urobil zástupca bez platného plnomocenstva alebo ak došlo k odvolaniu plnomocenstva podľa tohto zákona,
- g) nebolo urobené v prítomnosti dvoch svedkov alebo
- h) nebol splnený predpoklad priameho ohrozenia života jedného zo snúbencov, a napriek tomu snúbenci uzavreli manželstvo podľa § 6.

(2) O tom, či manželstvo vzniklo, rozhodne súd aj bez návrhu.

Tretí diel

VZŤAHY MEDZI MANŽELMI

§ 18

Osobné vzťahy medzi manželmi

Manželia sú si v manželstve rovní v právach a povinnostiach. Sú povinní žiť spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, podporovať sa, starať sa spoločne o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie.

§ 19

Potreby rodiny

(1) O uspokojovanie potrieb rodiny založenej manželstvom sú povinní starať sa obidvaja manželia podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Uspokojovaním potrieb rodiny je aj osobná starostlivosť o deti a domácnosť.

(2) Potreby rodiny sú najmä náklady na domácnosť. Ak jeden z manželov neprispieva na potreby rodiny, rozhodne na návrh druhého manžela súd. Ak sa zmenia pomery, súd môže na návrh ktoréhokoľvek z manželov zmeniť rozhodnutie podľa druhej vety.

(3) O veciach týkajúcich sa rodiny rozhodujú manželia spoločne. Konanie jedného z manželov pri obstarávaní bežných vecí rodiny zaväzuje obidvoch manželov spoločne a nerozdielne. Ak sa nedohodnú o podstatných veciach, rozhodne na návrh jedného z nich súd.

(4) Na výkon povolania a na pracovné uplatnenie nepotrebuje žiadny z manželov súhlas druhého manžela.

§ 20

Zastupovanie medzi manželmi

(1) Každý z manželov je oprávnený zastupovať druhého manžela v bežných veciach, najmä prijímať za neho bežné plnenia.

(2) Ustanovenie odseku 1 sa nepoužije, ak druhý manžel tieto účinky proti inej osobe výslovne vylúčil a ak to bolo tejto osobe známe.

§ 21

Zásah do užívacieho práva

Ak sa z dôvodu fyzického násilia alebo psychického násilia, alebo hrozby takýmto násilím vo vzťahu k manželovi, k rozvedenému manželovi alebo k blízkej osobe, ktorá žije s nimi v spoločnej domácnosti, stalo ďalšie spolužitie neznesiteľným, môže súd na návrh jedného z manželov alebo rozvedených manželov obmedziť užívacie právo druhého z nich k domu, bytu alebo inému priestoru, ktorý spoločne užívajú, alebo ho z užívania úplne vylúčiť.

Štvrtý diel

VZŤAHY MEDZI MANŽELMI TÝKAJÚCE SA IMANIA

Prvý oddiel

Všeobecné ustanovenia

§ 22

- (1) Uzavretím manželstva vzniká spoločné imanie manželov.
- (2) Vzájomné práva a povinnosti týkajúce sa spoločného imania si môžu snúbenci alebo manželia upraviť zmluvou (zmluvné imanie manželov).
- (3) Ak si snúbenci neusporiadali vzájomné práva a povinnosti týkajúce sa ich spoločného imania zmluvou, vzniká uzavretím manželstva zákonné spoločné imanie manželov.
- (4) V pochybnostiach sa predpokladá, že majetok nadobudnutý manželmi alebo jedným z nich počas trvania manželstva patrí do zákonného spoločného imania manželov. To isté platí o dlhoch, ktoré vznikli za trvania manželstva.

Druhý oddiel

Zákonné spoločné imanie manželov

§ 23

Rozsah zákonného spoločného imania manželov

- (1) Do zákonného spoločného imania manželov patrí to, čo obaja manželia alebo jeden z nich nadobudli za trvania manželstva s výnimkou toho, čo podľa tohoto zákona tvorí výlučné imanie každého manžela (§ 24).
- (2) Súčasťou zákonného spoločného imania manželov sú výnosy z výlučného majetku jedného manžela po odpočítaní nevyhnutných nákladov vynaložených na tento majetok.
- (3) Súčasťou zákonného spoločného imania manželov je hodnota podielu manžela v obchodnej spoločnosti alebo družstve, ak sa manžel stal za trvania manželstva spoločníkom obchodnej spoločnosti alebo členom družstva. To neplatí, ak jeden z manželov nadobudol podiel spôsobom zakladajúcim jeho výlučné vlastníctvo podľa § 24. Nadobudnutie podielu nezakladá účasť druhého manžela na tejto spoločnosti alebo družstve, s výnimkou bytových družstiev.
- (4) Súčasťou zákonného spoločného imania manželov sú dlhy, ktoré niektorému z manželov alebo obom manželom spoločne vznikli počas trvania manželstva, s výnimkou:
 - a) dlhov týkajúcich sa výlučného majetku manžela,

- b) dlhov, ktorých rozsah presahuje mieru primeranú majetkovým pomerom manželov a ktoré prevzal jeden z nich bez súhlasu druhého manžela a
- c) dlhov vzniknutých z protiprávneho úkonu manžela.

(5) Miera účasti manželov na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoločného imania manželov počas jeho trvania nie je vyjadrená podielmi.

§ 24

Výlučné imanie manželov

Súčasťou zákonného spoločného imania manželov nie je:

- a) majetok nadobudnutý darom, dedičstvom alebo odkazom, ak darca alebo poručiteľ neurčil inak,
- b) majetok, ktorý podľa svojej povahy slúži osobnej potrebe len jedného z manželov,
- c) majetok, ktorý slúži na výkon povolania alebo podnikania len jedného z manželov,
- d) náhrada nemajetkovej ujmy v dôsledku neoprávneného zásahu do osobnostných práv manžela, náhrada za bolesť alebo za sťaženie spoločenského uplatnenia,
- e) majetok alebo náhrada, ktorú manžel nadobudol za majetok patriaci do jeho výlučného majetku,
- f) majetok alebo náhrada, ktorú manžel nadobudol za majetok patriaci do jeho výlučného majetku a z majetku patriaceho do spoločného imania manželov, ak hodnota použitého spoločného majetku je nepatrná,
- g) dlh, ktorý sa týka výlučného majetku manžela,
- h) dlh z právneho úkonu týkajúceho sa záležitostí presahujúcich rámec bežnej správy spoločného imania, ak manžel urobil právny úkon bez súhlasu druhého manžela,
- i) dlh, ktorý vznikol z protiprávneho úkonu manžela.

§ 25

Užívanie spoločného majetku

(1) Majetok patriaci do spoločného imania manželov užívajú obaja manželia spoločne; spoločne uhrádzajú aj náklady spojené s jeho užívaním, udržiavaním a správou.

(2) Ak sa manželia nedohodnú o výkone práv a povinností vyplývajúcich zo spoločného imania manželov, rozhodne na návrh niektorého z nich súd.

§ 26

Nakladanie so spoločným imaním

(1) Z právnych úkonov manželov alebo jedného z nich, týkajúcich sa ich spoločného imania, sú manželia oprávnení a povinní spoločne a nerozdielne.

(2) Bežné nakladanie s imaním patriacim do spoločného imania manželov môže vykonávať každý z manželov sám.

(3) Ak nejde o bežné nakladanie s imaním, je potrebný súhlas oboch manželov.

(4) Ak je zadováženie súhlasu jedného z manželov spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou, alebo ak je odmietnutie súhlasu v zjavnom rozpore so záujmom manželov alebo

rodiny, môže sa manžel domáhať, aby bol prejav vôle druhého manžela nahradený rozhodnutím súdu.¹

§ 27

Zrušiteľnosť právneho úkonu

(1) Ak je právny úkon v rozpore s § 26 ods. 3, môže ho druhý manžel písomne zrušiť, ak adresát právneho úkonu vedel alebo musel vedieť o tomto rozpore.

(2) Účinky zrušenia právneho úkonu nastanú dňom dôjdenia prejavu vôle druhého manžela všetkým stranám zrušovaného právneho úkonu; ustanovenie § 112 [všeob. časť / spätné účinky zrušenia] tým nie je dotknuté.

Tretí oddiel

Zmluvné imanie manželov

§ 28

Všeobecné ustanovenia

(1) Manželia môžu počas trvania manželstva uzavrieť zmluvu o spoločnom imaní, ktorou si majetkové práva a povinnosti upravia odlišne od zákonného spoločného imania manželov.

(2) Zmluvne dohodnuté imanie manželov možno kedykoľvek počas trvania manželstva meniť. Právne postavenie tretích osôb tým nie je dotknuté.

(3) Zmluva o spoločnom imaní manželov alebo jej zmena nemá spätné účinky.

(4) Zmluvu o spoločnom imaní manželov môžu uzavrieť aj snúbenci; zmluva nadobudne účinnosť uzavretím manželstva. Ak uzaviera zmluvu o spoločnom imaní snúbenec, ktorému súd povolil uzavrieť manželstvo (§ 10 a 11), zmluvu musí schváliť súd, inak je neplatná.

§ 29

Zmluva o spoločnom imaní manželov

(1) Zmluva o spoločnom imaní manželov musí mať formu notárskej zápisnice alebo musí byť autorizovaná advokátom.

(2) Zmluvné imanie manželov môže mať podobu:

- a) rozšírenia rozsahu zákonného spoločného imania manželov,
- b) zúženia rozsahu zákonného spoločného imania manželov,
- c) oddeleného režimu imania manželov.

(3) Manželia si môžu zmluvou upraviť odchyľne od zákona aj správu ich imania.

(4) Manželia sa môžu voči inej osobe na zmluvu o spoločnom imaní odvolať len vtedy, ak jej je táto zmluva známa.

¹ § 229 Civilného sporového poriadku

§ 30

Rozšírenie rozsahu zákonného spoločného imania manželov

(1) Manželia sa môžu dohodnúť, že do imania zahrnú aj majetok, ktorý do neho podľa zákona nepatrí.

(2) Zmluva sa môže týkať majetku určeného druhovo alebo individuálne.

§ 31

Zúženie rozsahu zákonného spoločného imania manželov

(1) Manželia sa môžu dohodnúť, že zo zákonného spoločného imania vylúčia majetok, ktorý by do neho inak patril.

(2) Zmluva sa môže týkať majetku určeného druhovo alebo individuálne.

§ 32

Oddelený režim imania manželov

(1) Ak sa o oddelenom režime imania dohodnú snúbenci, spoločné imanie manželov počas trvania manželstva nevznikne. V takom prípade bude to, čo každý z manželov za trvania manželstva nadobudne, tvoriť jeho výlučný majetok; to isté platí o dlhoch, ktoré vzniknú každému z manželov za trvania manželstva.

(2) Ak sa o oddelenom režime imania dohodnú manželia počas trvania manželstva, uzavretím zmluvy o oddelenom režime imania zaniká spoločné imanie manželov a je potrebné ho vyporiadať.

(3) Práva a povinnosti, týkajúce sa výlučného imania, vykonáva každý z manželov sám.

(4) Manželia si môžu zároveň dohodnúť zastupovanie pri správe ich výlučných imaní.

(5) Uzavretie zmluvy podľa odseku 1 nemá vplyv na vzájomnú vyživovaciu povinnosť manželov, ani na povinnosť manželov prispievať na domácnosť.

(6) Manželia sa môžu za trvania manželstva dohodnúť na zrušení oddeleného režimu imania. Táto dohoda musí mať formu notárskej zápisnice alebo musí byť autorizovaná advokátom. Ak sa manželia nedohodnú inak, platí, že zrušením oddeleného režimu imania vzniká zákonné spoločné imanie manželov.

§ 33

Zmluva o správe spoločného imania manželov

(1) Manželia si môžu upraviť odchylné od zákona správu ich spoločného imania a dohodnúť sa, že jeden z nich písomne poveruje druhého manžela výlučnou správou časti alebo celého spoločného imania. Zároveň si môžu vymieniť, ktoré právne úkony musia robiť spoločne alebo na ktoré právne úkony sa vyžaduje súhlas druhého manžela, ktorý spoločné imanie nespravuje.

(2) Manžel, ktorý je poverený výlučnou správou spoločného imania, je povinný informovať druhého manžela písomne o stave tohto imania a predkladať mu účty zo správy v intervaloch, ktoré určuje zmluva o správe zákonného spoločného imania manželov.

(3) Manžel, ktorý poveril druhého manžela výlučnou správou spoločného imania sa nemôže vopred vzdať práva odvolať toto poverenie. Ak to urobí, zmluva je v tejto časti neplatná.

(4) Poverenie podľa odseku 1 a odvolanie tohto poverenia podľa odseku 3 musí mať písomnú formu a pravosť podpisu poverujúceho manžela musí byť úradne osvedčená, inak je poverenie neplatné.

Štvrtý oddiel

§ 34

Podnikanie manžela

(1) Na použitie majetku patriaceho do spoločného imania manželov potrebuje podnikateľ pri začatí podnikania súhlas druhého manžela. To neplatí, ak ide o použitie majetku nepatrnej hodnoty.

(2) Súhlas podľa odseku 1 sa vyžaduje len na prvé použitie majetku patriaceho do spoločného imania manželov.

(3) Súd na návrh zruší spoločné imanie manželov v prípade, že jeden z manželov získal oprávnenie na podnikateľskú činnosť. Návrh môže podať ten z manželov, ktorý nezískal oprávnenie na podnikateľskú činnosť. Pokiaľ toto oprávnenie majú obaja manželia, môže návrh podať ktorýkoľvek z nich.

(4) Ak podnikateľskú činnosť po zrušení spoločného imania manželov vykonáva podnikateľ spoločne alebo s pomocou manžela, ktorý nie je podnikateľom, rozdelia sa medzi nich príjmy z podnikania v pomere určenom písomnou zmluvou; inak rovným dielom.

§ 35

Úhrada dlhov

Pohľadávka veriteľa len jedného z manželov sa pri výkone rozhodnutia uspokojí z jeho výlučného majetku. Len ak tento majetok nestačí na uspokojenie pohľadávky, môže byť uspokojená pri výkone rozhodnutia i z majetku patriaceho do spoločného imania manželov, a to len do výšky podielu, ktorý by manželovi pripadol, ak by spoločné imanie zaniklo alebo bolo zrušené.

Piaty oddiel

Zánik a vyporiadanie spoločného imania manželov

§ 36

Zánik spoločného imania manželov

Spoločné imanie manželov zanikne zánikom manželstva, právoplatnosťou rozhodnutia súdu o zrušení spoločného imania manželov alebo ak tak ustanovuje osobitný zákon.

§ 37

Zrušenie spoločného imania manželov zo závažných dôvodov

Zo závažných dôvodov, najmä ak by ďalšie trvanie spoločného imania manželov odporovalo dobrým mravom, môže súd na návrh niektorého z manželov toto spoločné imanie manželov zrušiť aj za trvania manželstva.

Vyporiadanie spoločného imania manželov

§ 38

(1) Ak spoločné imanie manželov zanikne, vykoná sa vyporiadanie spoločných práv a povinností z neho vyplývajúcich podľa zásad uvedených v § 42.

(2) Do času, kým nie je spoločné imanie manželov vyporiadané, spravujú sa spoločné práva a povinnosti z neho vyplývajúce ustanoveniami o zákonnom spoločnom imaní manželov.

(3) Vyporiadanie spoločných dlhov má účinky len medzi manželmi.

§ 39

Dohoda o vyporiadaní spoločného imania manželov

(1) Manželia alebo bývalí manželia môžu uzavrieť dohodu o vyporiadaní spoločného imania manželov alebo jeho časti.

(2) Dohoda musí mať písomnú formu v prípade, ak je predmetom vyporiadania nehnuteľnosť.

(3) Ak dohoda o vyporiadaní nemá písomnú formu, sú manželia alebo bývalí manželia povinní vydať si na požiadanie písomné potvrdenie o tom, ako sa vyporiadali.

(4) Dohoda o vyporiadaní spoločného imania manželov uzavretá manželmi počas trvania manželstva musí mať písomnú formu a nadobúda účinnosť dňom zániku manželstva alebo dňom právoplatnosti rozhodnutia súdu o zrušení spoločného imania manželov.

§ 40

Vyporiadanie súdom

(1) Ak sa manželia nedohodnú o vyporiadaní spoločného imania manželov alebo niektorej jeho časti, vykoná vyporiadanie súd na návrh niektorého z manželov.

(2) Návrh na vyporiadanie možno podať do troch rokov od zániku spoločného imania manželov, inak právo zanikne.

§ 41

Domnienka vyporiadania

(1) Ak do troch rokov od zániku spoločného imania manželov nedošlo k jeho vyporiadaniu dohodou alebo v uvedenej lehote nebol podaný návrh na súd na jeho vyporiadanie, platí, že manželia alebo bývalí manželia sa vyporiadali tak, že:

a) hnutelné veci sú vo vlastníctve toho, kto ich pre potrebu svoju, svojej rodiny a domácnosti výlučne ako vlastník užíva,

b) ostatné hnutelné veci a nehnuteľné veci sú v podielovom spoluvlastníctve oboch; podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké,

c) ostatné majetkové práva, pohľadávky a dlhy patria spoločne obom manželom; ich podiely sú rovnaké.

(2) Ak sa po vyporiadaní spoločného imania dohodou manželov alebo rozhodnutím súdu objaví majetok, ktorý nebol zahrnutý v rámci vyporiadania, platí preň domnienka uvedená v odseku 1.

§ 42

Zásady vyporiadania

(1) Pri vyporiadaní spoločného imania manželov sa vychádza z toho, že podiely oboch manželov sú rovnaké.

(2) Pri vyporiadaní súd prihliadne na:

a) to, že každý z manželov je oprávnený požadovať, aby sa mu uhradilo, čo zo svojho vynaložil na spoločný majetok,

b) to, že každý z manželov je povinný nahradiť, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na jeho výlučný majetok.

c) potreby maloletých detí,

d) to, ako sa každý z manželov staral o rodinu,

e) to, ako sa každý z manželov pričínil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí. Pri určení miery pričinenia treba vziať tiež zreteľ na starostlivosť o deti a na obstarávanie potrieb spoločnej domácnosti.

§ 43

Obnovenie spoločného imania manželov

Ak za trvania manželstva spoločné imanie manželov zaniklo, môže sa obnoviť len rozhodnutím súdu vydaným na návrh jedného z manželov; to neplatí, ak ide o oddelený režim imania manželov.

Piaty diel

ZÁNİK MANŽELSTVA

§ 44

Všeobecné ustanovenie

Manželstvo zaniká len z dôvodov, ktoré ustanoví zákon.

§ 45

Zánik manželstva priamo zo zákona

(1) Manželstvo zaniká smrťou alebo vyhlásením jedného z manželov za mŕtveho. Ak bol jeden z manželov vyhlásený za mŕtveho, manželstvo zaniká dňom, keď rozhodnutie o vyhlásení za mŕtveho nadobudne právoplatnosť.

(2) Ak bolo rozhodnutie o vyhlásení jedného z manželov za mŕtveho zrušené, neobnoví sa zaniknuté manželstvo, ak manžel toho, kto bol vyhlásený za mŕtveho, uzavrel medzitým nové manželstvo.

(3) Manželstvo zanikne zmenou pohlavia manžela. O právach a povinnostiach manželov k spoločnému dieťaťu a o ich majetkových pomeroch po zmene pohlavia manžela platia rovnako ustanovenia o právach a povinnostiach rozvedených manželov k spoločnému dieťaťu a o ich majetkových pomeroch.

§ 46

Rozvod manželstva

(1) K rozvodu manželstva možno pristúpiť len v odôvodnených prípadoch.

(2) Súd môže manželstvo na návrh niektorého z manželov rozviesť, ak sú vzťahy medzi manželmi tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia.

(3) Súd zisťuje príčiny, ktoré viedli k vážnemu rozvratu vzťahov medzi manželmi, a pri rozhodovaní o rozvode na ne prihliada.

(4) Súd pri posudzovaní miery rozvratu vzťahov medzi manželmi prihliada na porušenie povinností manželov podľa § 18.

(5) Súd nezisťuje príčiny rozvratu vzťahov medzi manželmi, ak:

- a) sa manžel pripojí k návrhu na rozvod manželstva, ktorý podal druhý z manželov alebo manželia podajú spoločný návrh na rozvod manželstva,
- b) ku dňu začatia konania o rozvod trvalo manželstvo najmenej jeden rok a manželia dlhšie ako šesť mesiacov spolu nežijú,
- c) manželia, ktorí sú rodičmi maloletého dieťaťa sa dohodli na úprave pomerov k tomuto dieťaťu na čas po rozvode, a táto dohoda je v najlepšom záujme dieťaťa.

(6) Dohoda uvedená v odseku 5 písm. c) vyžaduje písomnú formu a pravosť podpisov na nej musí byť úradne osvedčená. Táto dohoda musí byť schválená súdom, inak je nevykonateľná.

(7) Súd pri rozhodovaní o rozvode vždy prihliadne na najlepší záujem maloletých detí.

§ 47

Priezvisko po rozvode manželstva

(1) Manžel, ktorý pri uzavretí manželstva prijal priezvisko druhého manžela ako spoločné priezvisko, môže do šiestich mesiacov po právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva matričnému úradu oznámiť, že prijíma opäť svoje predošlé priezvisko.

(2) Manžel, ktorý pri uzavretí manželstva prijal priezvisko druhého manžela ako spoločné priezvisko a zároveň si ponechal svoje predošlé priezvisko, môže do šiestich mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva matričnému úradu oznámiť, že upúšťa od používania spoločného priezviska.

Druhá hlava
URČENIE RODIČOVSTVA

Prvý diel
URČENIE MATERSTVA

§ 48
Určenie materstva pôrodom

- (1) Matkou dieťaťa je žena, ktorá dieťa porodila.
- (2) Dohody a zmluvy, ktoré sú v rozpore s odsekom 1, sú neplatné.

§ 49
Určenie materstva súdom

- (1) Ak vzniknú pochybnosti o tom, kto je matkou dieťaťa, materstvo určí na základe skutočností zistených o pôrode dieťaťa súd.
- (2) Návrh môže podať žena, ktorá o sebe tvrdí, že je matkou dieťaťa, alebo otec dieťaťa, alebo ten, kto preukáže, že má na tomto určení právny záujem.

Druhý diel
URČENIE A ZAPRETIE OTCOVSTVA

§ 50
Všeobecné ustanovenie

Otcovstvo sa určuje na základe domnienok otcovstva ustanovených v tomto zákone.

Prvý oddiel
Otcovstvo manžela matky

§ 51
Určenie otcovstva

- (1) Ak sa narodí dieťa v čase od uzavretia manželstva do uplynutia trojstého dňa po zániku manželstva alebo po jeho vyhlásení za neplatné, považuje sa za otca manžel matky.
- (2) Ak sa narodí dieťa žene znovu vydatej, považuje sa za otca neskorší manžel, aj keď sa dieťa narodilo pred uplynutím trojstého dňa po tom, čo jej skoršie manželstvo zaniklo alebo bolo vyhlásené za neplatné.
- (3) Pri počítaní času, ktorý je rozhodujúci na určenie otcovstva, sa predpokladá, že manželstvo toho, kto bol vyhlásený za mŕtveho, zaniklo dňom, ktorý bol v rozhodnutí o vyhlásení za mŕtveho určený ako deň smrti.

§ 52
Zapretie otcovstva manžela matky

(1) Manžel môže do dvoch rokov odo dňa, keď sa dozvedel o skutočnostiach spochybňujúcich jeho otcovstvo, zaprieť na súde, že je jeho otcom.

(2) Manžel má právo zaprieť otcovstvo voči dieťaťu a matke, ak sú obidvaja nažive, a ak nežije jeden z nich, voči druhému. Ak nežije ani dieťa, ani matka, toto právo manžel nemá.

(3) Aj matka môže do dvoch rokov od narodenia dieťaťa zaprieť, že otcom dieťaťa je jej manžel. Ustanovenia o práve na zapretie otcovstva manželom matky dieťaťa sa použijú primerane.

(4) Ak manžel stratil spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu pred uplynutím lehoty na zapretie otcovstva, môže otcovstvo zaprieť jeho opatrovník do jedného roka od ustanovenia do funkcie, pričom táto lehota sa neskončí skôr, ako uplynie lehota na zapretie otcovstva manželovi matky.

§ 53

Podmienky zapretia otcovstva

(1) Ak sa narodí dieťa v čase medzi stošesťdesiatym dňom od uzavretia manželstva a trojstým dňom po tom, čo manželstvo zaniklo alebo bolo vyhlásené za neplatné, možno otcovstvo zaprieť len vtedy, ak je vylúčené, že by manžel matky mohol byť otcom dieťaťa.

(2) Ak sa narodí dieťa pred stošesťdesiatym dňom od uzavretia manželstva, postačí na to, aby sa manžel matky nepovažoval za otca, ak zaprie svoje otcovstvo na súde. To neplatí, ak manžel s matkou dieťaťa súložil v čase, od ktorého neprešlo do narodenia dieťaťa menej ako stošesťdesiaty a viac ako tristo dní, alebo ak pri uzavretí manželstva vedel, že je tehotná.

(3) Ak sa dieťa narodilo po zániku manželstva rozvodom do uplynutia trojstého dňa po rozvode, postačí na to, aby sa manžel matky nepovažoval za otca dieťaťa, ak zaprie svoje otcovstvo na súde a v tomto konaní o zapretie otcovstva zároveň iný muž a matka urobia na súde súhlasné vyhlásenie o určení otcovstva.

§ 54

Zapretie otcovstva skoršieho manžela matky

Ak bolo právoplatne rozhodnuté, že neskorší manžel nie je otcom dieťaťa a znovu vydatej matky, začína sa dvojročná lehota na zapretie otcovstva pre skoršieho manžela dňom, keď sa dozvedel o právoplatnom rozhodnutí.

Druhý oddiel

Otcovstvo určené súhlasným vyhlásením rodičov

§ 55

Všeobecné ustanovenia

(1) Ak nie je otcovstvo určené podľa domnienky otcovstva manžela matky alebo takto určené otcovstvo bolo zapreté, možno ho určiť súhlasným vyhlásením oboch rodičov.

(2) Za otca sa považuje muž, ktorého otcovstvo bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov.

§ 56

Predpoklady súhlasného vyhlásenia

(1) Súhlasné vyhlásenie rodičov musí byť urobené pred matričným úradom alebo pred súdom.

(2) Maloletý rodič môže urobiť súhlasné vyhlásenie iba pred súdom.

(3) Ak matka nemôže pre duševnú poruchu posúdiť význam svojho konania alebo ak je zadováženie jej vyhlásenia spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou, otcovstvo nie je možné súhlasným vyhlásením určiť.

§ 57

Určenie otcovstva k nasciturovi

Súhlasným vyhlásením rodičov možno určiť otcovstvo k dieťaťu ešte nenarodenému, ak je už počaté.

§ 58

Zapretie otcovstva určeného súhlasným vyhlásením

(1) Muž, ktorého otcovstvo bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov, môže otcovstvo pred súdom zaprieť do dvoch rokov odo dňa jeho určenia, len ak je vylúčené, že by mohol byť otcom dieťaťa alebo otcovstvo bolo určené na základe neplatného právneho úkonu; táto lehota sa neskončí pred uplynutím dvoch rokov od narodenia dieťaťa.

(2) Aj matka dieťaťa môže v rovnakej lehote zaprieť, že otcom dieťaťa je muž, ktorého otcovstvo bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov len ak je vylúčené, že by mohol byť otcom dieťaťa alebo otcovstvo bolo určené na základe neplatného právneho úkonu.

(3) Ustanovenia § 52 ods. 2 a 4 sa použijú primerane.

(4) Na súhlasné vyhlásenie o určení otcovstva sa použijú ustanovenia o právnych úkonoch. Neplatnosti je však možné sa dovolať len v lehote na zapretie otcovstva v konaní o zapretie otcovstva podľa osobitného predpisu.

(5) Ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa alebo to vyžaduje ochrana najlepšieho záujmu dieťaťa, môže súd začať konanie o zapretie otcovstva aj bez návrhu v prípade, ak bolo otcovstvo určené súhlasným vyhlásením rodičov, ale otec takto určený s najväčšou pravdepodobnosťou nemôže byť otcom dieťaťa.

Tretí oddiel

Určenie otcovstva v paternitnom konaní

§ 59

Všeobecné ustanovenia

(1) Ak nedošlo k určeniu otcovstva podľa predchádzajúcich ustanovení, môže dieťa, matka alebo muž, ktorý tvrdí, že je otcom navrhnúť, aby bolo otcovstvo určené v súdnom konaní.

(2) Za otca sa považuje muž, ktorý s matkou dieťaťa súložil v čase, od ktorého neprešlo do narodenia dieťaťa menej ako šesťdesiat a viac ako tristo dní, ak jeho otcovstvo nevylúčia závažné okolnosti.

§ 60

Návrh na určenie otcovstva po smrti domnelého otca

(1) Ak domnelý otec nežije, návrh na určenie otcovstva sa podáva voči opatrovníkovi, ktorého ustanovil súd.

(2) Ak navrhovateľ v priebehu konania zomrie, môže v konaní pokračovať ďalšia osoba oprávnená na podanie návrhu. Potomkovia môžu podať návrh na určenie otcovstva do šiestich mesiacov od smrti dieťaťa, ak majú na tomto určení právny záujem.

Štvrtý oddiel

Určovanie otcovstva v osobitných prípadoch

§ 61

Určenie otcovstva pri asistovanej reprodukcii

(1) Ak sa narodí dieťa počaté na základe zákroku asistovanej reprodukcie v čase od uzavretia manželstva do uplynutia trojstého dňa po zániku manželstva alebo po jeho vyhlásení za neplatné, považuje sa za otca manžel matky.

(2) Ak sa narodí dieťa počaté na základe zákroku asistovanej reprodukcie nevydatej matke, považuje sa za otca muž, ktorý dal na vykonanie zákroku súhlas.

(3) Otcovstvo voči dieťaťu narodenému v čase medzi šesťdesiatym dňom a trojstým dňom od vykonania zákroku asistovanej reprodukcie so súhlasom manžela matky alebo partnera matky nemožno zaprieť. Otcovstvo však možno zaprieť, ak by sa preukázalo, že matka dieťaťa otehotnela inak.

(4) Ak sa zákrok asistovanej reprodukcie vykonal bez súhlasu manžela matky alebo partnera matky alebo sa preukázalo, že matka otehotnela inak, použijú sa pre zapretie otcovstva ustanovenia o zapretí otcovstva manželom matky.

§ 62

Určenie otcovstva k dieťaťu, ktorého matka nie je známa

(1) Ak je matkou dieťaťa žena, ktorá požiadala o utajenie svojej totožnosti podľa osobitného predpisu, môže muž, ktorý o sebe tvrdí že je otec dieťaťa, podať na súd návrh na určenie otcovstva. Návrh sa podáva len voči dieťaťu a domnelý otec musí v konaní preukázať, že je otcom dieťaťa.

(2) Ak bolo dieťa odložené do verejne prístupného inkubátora a totožnosť matky nie je možné určiť, môže muž, ktorý o sebe tvrdí že je otcom tohto dieťaťa podať na súd návrh na určenie otcovstva. Návrh smeruje len voči dieťaťu a domnelý otec musí v konaní preukázať, že je otcom dieťaťa.

Piaty oddiel
Zapretie otcovstva na návrh dieťaťa

§ 63
Zapretie otcovstva na návrh maloletého dieťaťa

(1) Ak je to potrebné v najlepšom záujme dieťaťa a ak uplynula rodičom dieťaťa lehota ustanovená na zapretie otcovstva, môže súd na návrh dieťaťa rozhodnúť o prípustnosti zapretia otcovstva. V tomto konaní musí byť maloleté dieťa zastúpené kolíznym opatrovníkom.

(2) Ak súd rozhodne tak, že návrhu podanému podľa odseku 1 vyhovie, a určí, že zapretie otcovstva po uplynutí zákonnej lehoty je v najlepšom záujme dieťaťa, môže dieťa po právoplatnosti tohto rozhodnutia podať návrh na zapretie otcovstva.

(3) Ak jeden z rodičov nežije, môže dieťa podať návrh na zapretie otcovstva proti druhému rodičovi; ak nežije ani jeden z rodičov, návrh nemožno podať.

§ 64
Zapretie otcovstva na návrh plnoletého dieťaťa

(1) Otcovstvo manžela matky alebo otcovstvo určené súhlasným vyhlásením rodičov, môže dieťa zaprieť do troch rokov od nadobudnutia plnoletosti, ak je vylúčené, že otec takto určený, je otcom dieťaťa.

(2) Ak jeden z rodičov nežije, môže dieťa podať návrh na zapretie otcovstva proti druhému rodičovi; ak nežije ani jeden z rodičov, návrh nemožno podať.

Tretia hlava
VZŤAHY MEDZI RODIČMI, DEŤMI A OSTATNÝMI PRÍBUZNÝMI

Prvý diel
VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

§ 65
Práva a povinnosti medzi rodičmi a deťmi

(1) Práva a povinnosti medzi rodičmi a deťmi vznikajú narodením alebo osvojením dieťaťa.

(2) Obaja rodičia majú vo vzťahu k deťom rovnaké práva a povinnosti a deti majú rovnaké práva a povinnosti voči každému z rodičov.

(3) Rodičia a deti majú povinnosť vzájomne sa rešpektovať, pomáhať si, vyživovať sa a spolupracovať pri starostlivosti o spoločnú domácnosť a zabezpečovaní potrieb rodiny.

§ 66

Právne postavenie dieťaťa

(1) Najlepší záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

(2) Maloleté dieťa má právo na všetky informácie týkajúce sa jeho osoby spôsobom primeraným jeho veku a rozumovej vyspelosti. Rodičia sú povinní informovať ho o všetkých skutočnostiach, ktoré sa ho týkajú.

(3) Maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú.

(4) Maloleté dieťa má právo byť vypočuté v každom konaní, ktoré sa ho týka.

(5) Náзору maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

(6) Ak maloleté dieťa nesúhlasí s rozhodnutím rodičov o podstatnej veci týkajúcej sa jeho osoby alebo majetku, má právo domáhať sa, aby o podstatnej veci rozhodol súd. V tomto konaní musí byť maloleté dieťa zastúpené kolíznym opatrovníkom.

(7) Maloleté dieťa je povinné správať sa tak, aby boli naplnené ciele jeho riadnej výchovy, najmä rešpektovať oprávnené požiadavky rodičov, plniť si svoje vzdelávacie povinnosti a vyvarovať sa spôsobu života, ktorý by mohol byť pre neho ohrozujúci.

(8) Ak dieťa žije v spoločnej domácnosti s rodičmi, je povinné podieľať sa osobnou pomocou na spoločných potrebách rodiny. Ak má dieťa príjmy z vlastnej práce alebo majetku a žije v spoločnej domácnosti s rodičmi, je povinné prispievať primerane na úhradu potrieb domácnosti. Ak túto povinnosť neplní dobrovoľne, určí ju na návrh niektorého z rodičov súd. Ak sa zmenia pomery, súd môže na návrh dieťaťa alebo ktoréhokoľvek z rodičov zmeniť rozhodnutie podľa tretej vety.

§ 67

Meno a priezvisko dieťaťa

(1) Meno dieťaťa sa určuje dohodou rodičov. Ak sa rodičia na mene nedohodnú, určí ho aj bez návrhu súd.

(2) Meno dieťaťa určuje jeden rodič v prípade, ak druhý rodič nežije, nie je známy alebo získanie súhlasu druhého rodiča je spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou.

(3) Ak nemožno určiť meno dieťaťa podľa odseku 1 a 2, určí ho aj bez návrhu súd.

(4) Určenie priezviska dieťaťa upravuje osobitný predpis.

§ 68

Zmena mena a priezviska maloletého dieťaťa

(1) Zmena mena a zmena priezviska dieťaťa je podstatnou vecou týkajúcou sa dieťaťa. Ak ide o dieťa, ktoré je schopné vyjadriť svoj názor, vyžaduje sa k zmene mena alebo priezviska jeho výslovný súhlas.

(2) Ak rodičia uzavrú manželstvo po narodení svojho maloletého dieťaťa, bude mať dieťa priezvisko určené pre ich ostatné deti.

(3) Ak uzavrie manželstvo matka maloletého dieťaťa, ktorého otec nie je známy, môžu manželia pred matričným úradom súhlasne vyhlásiť, že priezvisko určené pre ich ostatné deti bude mať aj toto maloleté dieťa.

Druhý diel

RODIČOVSKÁ ZODPOVEDNOSŤ

§ 69

Základné ustanovenie

(1) Rodičia majú spoločnú zodpovednosť za vývin a výchovu maloletého dieťaťa.

(2) Rodičovskú zodpovednosť tvorí súhrn práv a povinností rodičov, ktorých účelom je zabezpečiť morálne a materiálne blaho dieťaťa a chrániť jeho práva a oprávnené záujmy.

(3) Rodičovská zodpovednosť zahŕňa najmä výchovu, zastupovanie a správu majetku dieťaťa.

(4) Rodičovskú zodpovednosť týkajúcu sa osoby dieťaťa vykonávajú rodičia spôsobom a v miere zodpovedajúcej stupňu vývinu a vyspelosti dieťaťa.

(5) Rodičovská zodpovednosť zaniká nadobudnutím plnoletosti dieťaťa.

(6) Vyživovacia povinnosť rodičov voči deťom nie je súčasťou rodičovskej zodpovednosti.

§ 70

Výkon rodičovskej zodpovednosti

- (1) Rodičovskú zodpovednosť vykonávajú obaja rodičia spoločne.
- (2) Určujúcim hľadiskom pri výkone rodičovskej zodpovednosti je najlepší záujem dieťaťa.
- (3) Výkon rodičovskej zodpovednosti je právom a povinnosťou rodičov. Rodičia sú zodpovední za riadny výkon rodičovskej zodpovednosti.
- (4) Súd vedie rodičov k dobrovoľnému riadnemu výkonu rodičovskej zodpovednosti a v prípade sporov k ich zmierlivému vyriešeniu.

§ 71

Osobitné prípady výkonu rodičovskej zodpovednosti

- (1) Rodičovskú zodpovednosť vykonáva len jeden rodič, ak druhý rodič zomrel, nie je známy, nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, bol pozbavený výkonu rodičovskej zodpovednosti alebo mu bol jej výkon pozastavený. Rodičovskú zodpovednosť vykonáva len jeden rodič v rozsahu, v ktorom bol jej výkon druhému rodičovi obmedzený.
- (2) Ak ani jednému rodičovi nepatrí výkon rodičovskej zodpovednosti z dôvodov uvedených v odseku 1, súd ustanoví dieťaťu poručníka.
- (3) Rodič starší ako 16 rokov, ktorý nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, sa môže o svoje dieťa osobne starať, ak je schopný túto starostlivosť vykonávať riadne a v najlepšom záujme maloletého dieťaťa.

§ 72

Rozhodovanie o veciach týkajúcich sa dieťaťa

- (1) O veciach týkajúcich sa dieťaťa rozhodujú rodičia spoločne po vzájomnej dohode.
- (2) Ak rozhodne len jeden z rodičov a ide o bežnú vec dieťaťa, predpokladá sa, že druhý rodič s rozhodnutím súhlasí.
- (3) O podstatných veciach týkajúcich sa osoby alebo majetku dieťaťa rozhodujú rodičia vždy spoločne.
- (4) Podstatnou vecou je každá vec, ktorá môže významným spôsobom ovplyvniť záujmy dieťaťa, najmä jeho meno a priezvisko, miesto jeho bydliska, správu majetku, štátne občianstvo, udelenie alebo odmietnutie súhlasu na poskytnutie zdravotnej starostlivosti, rozhodnutie o príprave na budúce povolanie dieťaťa, výber školského zariadenia alebo ďalšie vzdelávanie dieťaťa.
- (5) Ak o podstatnej veci dieťaťa niektorý rodič nekoná alebo ak sa rodičia nedohodnú, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.

§ 73

Výchova maloletého dieťaťa

(1) Výchova dieťaťa zahŕňa najmä právo a povinnosť rodičov mať dieťa u seba, určiť miesto jeho bydliska, osobne sa o neho starať, chrániť jeho záujmy, usmerňovať jeho konanie a vykonávať nad ním dohľad.

(2) Rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia. Rodičia majú právo vychovávať deti v zhode s vlastným náboženským a filozofickým presvedčením.

(3) Pri výchove dieťaťa sú rodičia oprávnení používať len primerané výchovné prostriedky, ktoré neohrozujú život, zdravie alebo duševný, telesný a citový vývin dieťaťa a nezasahujú do jeho dôstojnosti.

(4) Riadna výchova dieťaťa má za cieľ smerovať k všestrannému rozvoju jeho osobnosti v duchu zásad ľudskosti, slušnosti, úcty, morálky a etiky.

§ 74

Podieľanie sa na výchove dieťaťa

Na výchove dieťaťa sú povinné sa podieľať aj plnoleté osoby žijúce s dieťaťom v spoločnej domácnosti. Pri výchove sú povinní rešpektovať prednostné výchovné pôsobenie rodičov dieťaťa.

§ 75

Zastupovanie maloletého dieťaťa

(1) Rodičia zastupujú maloleté dieťa pri právnych úkonoch, na ktoré nie je spôsobilé.

(2) V bežných veciach môže maloleté dieťa zastupovať ktorýkoľvek z rodičov samostatne. V podstatných veciach zastupujú maloleté dieťa obaja rodičia spoločne, ak zákon neustanovuje inak.

(3) Rodič nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právny úkon, pri ktorom by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi ním a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom.

(4) Rodič rovnako nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právny úkon, pri ktorom dôjde k rozporu záujmov medzi jeho manželom a maloletým dieťaťom.

(5) Ak nemôže maloleté dieťa zastupovať žiadny z rodičov, zastúpi ho opatrovník ustanovený súdom („kolízny opatrovník“).

Správa majetku maloletého dieťaťa

§ 76

(1) Rodičia sú povinní spravovať majetok dieťaťa s náležitou starostlivosťou.

(2) Na právne úkony týkajúce sa existujúceho aj budúceho majetku dieťaťa alebo časti tohto majetku, presahujúce rámec bežnej správy, potrebujú rodičia súhlas súdu, ibaže sú tieto právne úkony dieťaťu výlučne na prospech.

(3) Súhlas súdu sa vyžaduje vždy, ak ide o právny úkon, ktorým dieťa:

- a) nadobúda, scudzuje alebo zaťažuje nehnuteľnosť alebo podiel na nej,
- b) nadobúda, scudzuje alebo zaťažuje majetok, ibaže jeho hodnota neprevyšuje sumu zodpovedajúcu dvadsaťnásobku životného minima pre nezaopatrené dieťa alebo zaopatrené plnoleté dieťa podľa osobitného predpisu,
- c) uzaviera dohodu dedičov, odmieta dedičstvo alebo vyhlasuje, že nechce odkaz, alebo
- d) uzaviera zmluvu zaväzujúcu k trvajúcemu alebo opakujúcemu sa plneniu,
- e) uzaviera zmluvu týkajúcu sa bývania na dobu dlhšiu ako tri roky alebo na dobu trvajúcu aj po nadobudnutí plnoletosti dieťaťa alebo
- f) uzaviera úverovú alebo obdobnú zmluvu.

§ 77

Vylúčenie rodičov zo správy majetku

(1) Rodičia nespravujú majetok dieťaťa, ktorý nadobudlo darovaním, dedením alebo odkazom, ak ich darca alebo poručiteľ zo správy majetku alebo jeho časti vylúčil. Ak darca alebo poručiteľ neurčil pre tento prípad správcu, ustanoví súd za týmto účelom dieťaťu opatrovníka pre správu majetku.

(2) Ak darca alebo poručiteľ neurčil správcovi spôsob správy majetku, použijú sa primerane ustanovenia o opatrovníkovi pre správu majetku.

§ 78

Použitie majetku dieťaťa

(1) Výnosy z majetku dieťaťa možno použiť na úhradu nákladov spojených s udržiavaním majetku dieťaťa a s jeho správou.

(2) Po úhrade nákladov podľa odseku 1, môžu rodičia dieťaťa použiť výnosy z majetku dieťaťa najmä na uspokojovanie potrieb dieťaťa a v primeranom rozsahu aj na uspokojovanie potrieb rodiny. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom tým nie je dotknutá.

(3) Majetok dieťaťa možno použiť len so súhlasom súdu, ak je to nevyhnutné v najlepšom záujme dieťaťa.

§ 79

Odovzdanie spravovaného majetku plnoletému dieťaťu

(1) Rodičia sú povinní odovzdať dieťaťu majetok, ktorý spravovali najneskôr do 30 dní po dovŕšení plnoletosti dieťaťa.

(2) Dieťa má právo požiadať rodičov o predloženie správy o nakladaní s jeho majetkom; toto právo zanikne, ak sa neuplatnilo najneskôr do jedného roka od dovŕšenia plnoletosti. Rodičia sú povinní takúto správu dieťaťu predložiť do jedného mesiaca od doručenia žiadosti. Práva dieťaťa zo zodpovednosti za škodu a z bezdôvodného obohatenia zostávajú zachované.

Tretí diel

ÚPRAVA VÝKONU RODIČOVSKÉJ ZODPOVEDNOSTI

§ 80

Všeobecné ustanovenia

(1) Súd pri rozhodovaní o úprave výkonu rodičovskej zodpovednosti rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom, k súrodencom a k iným blízkym osobám; to platí aj keď súd schvaľuje dohodu rodičov o úprave výkonu rodičovskej zodpovednosti.

(2) Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného kontaktu s obidvomi rodičmi. Súd dbá na právo rodičov starať sa o svoje dieťa a vychovávať ho.

(3) Súd vždy prihliadne na najlepší záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom.

(4) Výkon rodičovskej zodpovednosti v sebe zahŕňa aj úpravu stretávania sa rodiča s maloletým dieťaťom.

§ 81

Úprava výkonu rodičovskej zodpovednosti po rozvode manželstva rodičov

(1) V rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovskej zodpovednosti k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, či maloleté dieťa zverí do spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov alebo do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Formy osobnej starostlivosti o maloleté dieťa sú rovnocenné.

(2) Ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať, ak majú o spoločnú osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem a ak obidvaja rodičia súhlasia so spoločnou osobnou starostlivosťou o dieťa, súd môže zveriť dieťa do spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v najlepšom záujme dieťaťa a ak budú takto zaistené potreby dieťaťa.

(3) Ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v najlepšom záujme dieťaťa a ak budú takto zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v najlepšom záujme dieťaťa.

(4) Ak súd zverí maloleté dieťa do niektorej z foriem osobnej starostlivosti, súčasne rozhodne o tom, ktorý rodič a v akom rozsahu má prispievať na výživu dieťaťa, schváli dohodu

rodičov o výške výživného alebo v prípade spoločnej osobnej starostlivosti a striedavej osobnej starostlivosti môže rozhodnúť aj tak, že výživné neurčuje.

(5) Súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov dbá na právo toho rodiča, ktorému nebude maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, na pravidelné informovanie sa o malom dieťati. Rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, môže sa práva na pravidelné informovanie sa o malom dieťati domáhať na súde.

(6) Rozhodnutie o úprave výkonu rodičovskej zodpovednosti možno nahradiť dohodou rodičov. Dohoda musí byť schválená súdom, inak je nevykonateľná.

§ 82

Úprava stretávania sa rodiča s maloletým dieťaťom

(1) Rodičia sa môžu dohodnúť o úprave stretávania sa s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o stretávaní sa rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.

(2) Ak sa rodičia nedohodnú o úprave stretávania sa s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví stretávanie sa rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu stretávania sa žiadajú neupraviť.

(3) Stretávanie sa maloletého dieťaťa a rodiča v sebe zahŕňa všetky dostupné formy kontaktu, najmä osobný kontakt, písomný, telefonický a elektronický komunikáciu.

(4) Ak je to potrebné v najlepšom záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí stretávanie sa maloletého dieťaťa s rodičom. Pri obmedzení stretávania sa maloletého dieťaťa s rodičom súd môže rozhodnúť najmä o rozsahu, forme, mieste stretávania sa a povinnej prítomnosti ďalších osôb.

(5) Ak nie je možné zabezpečiť najlepší záujem maloletého dieťaťa obmedzením stretávania sa maloletého dieťaťa s rodičom a ak je to potrebné v najlepšom záujme maloletého dieťaťa, súd zakáže stretávanie sa maloletého dieťaťa s rodičom.

(6) Ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi stretávanie sa s maloletým dieťaťom, súd môže na návrh niektorého z rodičov zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti.

(7) Ak je to potrebné v najlepšom záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť stretávanie sa dieťaťa aj s blízkymi osobami.

§ 83

Úprava výkonu rodičovskej zodpovednosti v prípade rodičov, ktorí spolu nežijú

Ak rodičia spolu nežijú a nevedia sa dohodnúť na úprave výkonu rodičovskej zodpovednosti a úprave stretávania sa s maloletým dieťaťom, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovskej zodpovednosti a stretávanie sa s maloletým dieťaťom; ustanovenia § 81 a § 82 sa použijú primerane.

§ 84

Zmena pomerov

(1) Ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie alebo schválenú dohodu o výkone rodičovskej zodpovednosti alebo o úprave stretávania sa.

(2) Ak niektorý rodič opakovane bráni druhému rodičovi zúčastňovať sa na výchove dieťaťa, vrátane stretávania sa s dieťaťom, zmení súd aj bez návrhu rozhodnutie o úprave rodičovskej zodpovednosti tak, aby bol zachovaný cieľ riadnej výchovy.

Štvrtý diel

ZÁSAHY SÚDU DO VÝKONU RODIČOVskej ZODPOVEDNOSTI

§ 85

Všeobecné ustanovenia

(1) Súd môže do výkonu rodičovskej zodpovednosti zasiahnuť len spôsobom uvedeným v zákone a len ak je to v najlepšom záujme maloletého dieťaťa.

(2) Zásahom súdu do výkonu rodičovskej zodpovednosti je aj uloženie výchovného opatrenia podľa osobitného zákona.

§ 86

Výchovné opatrenia

(1) Každý môže oznámiť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, obci alebo súdu nevhodné správanie detí alebo neplnenie či porušovanie rodičovských práv a povinností.

(2) Ak to vyžaduje najlepší záujem dieťaťa môže orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately alebo súd uložiť výchovné opatrenie podľa osobitného zákona.

(3) Výchovné opatrenie, ktorým sa dieťa odníme zo starostlivosti rodičov proti ich vôli môže uložiť len súd.

§ 87

Pozastavenie výkonu rodičovskej zodpovednosti

Ak rodičovi bráni vo výkone rodičovskej zodpovednosti závažná prekážka, súd môže pozastaviť výkon jeho rodičovskej zodpovednosti. Závažnou prekážkou je aj dlhodobý neznámy pobyt rodiča, ktorý nemožno zistiť ani pri vynaložení všetkého úsilia.

§ 88

Obmedzenie výkonu rodičovskej zodpovednosti

Ak rodič riadne nevykonáva rodičovskú zodpovednosť alebo niektorú jej zložku, zneužíva jej výkon alebo zanedbáva výchovu dieťaťa, súd obmedzí tomuto rodičovi výkon jeho

rodičovskej zodpovednosti. V rozhodnutí uvedie rozsah práv a povinností, na ktoré sa obmedzenie vzťahuje.

§ 89

Pozbavenie výkonu rodičovskej zodpovednosti

Ak rodič zneužíva svoje rodičovské práva a povinnosti najmä týraním, zneužívaním, zanedbávaním dieťaťa alebo iným zlým zaobchádzaním s dieťaťom alebo výkon rodičovských práv a povinností napriek predchádzajúcim upozorneniam závažným spôsobom zanedbáva, súd ho výkonu rodičovskej zodpovednosti pozbaví.

§ 90

Zabezpečenie výkonu rodičovskej zodpovednosti

(1) Ak súd rozhodol o obmedzení alebo pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu iba vo vzťahu k jednému z rodičov, vykonáva rodičovské práva a povinnosti v plnom rozsahu druhý rodič.

(2) Ak rodičovské práva a povinnosti nemôže vykonávať ani jeden z rodičov alebo ak súd rozhodol o pozastavení výkonu rodičovskej zodpovednosti alebo pozbavení výkonu rodičovskej vo vzťahu k jedinému žijúcemu rodičovi, ustanoví vo svojom rozhodnutí maloletému dieťaťu poručníka.

(3) Ak súd rozhodol o obmedzení výkonu rodičovských práv a povinností vo vzťahu k obidvom rodičom alebo k jedinému žijúcemu rodičovi, ustanoví vo svojom rozhodnutí maloletému dieťaťu opatrovníka.

§ 91

Súdny prieskum vo veciach zásahov do rodičovskej zodpovednosti

(1) Ak súd rozhodol podľa ustanovení § 86 - 89 alebo rozhodol o uložení výchovného opatrenia podľa osobitného zákona, sleduje súd sústavne ich výkon a podľa potreby ich dopĺňa, mení a kombinuje tak, aby zabezpečil všestranné podmienky pre riadnu výchovu dieťaťa a napĺňanie jej cieľov.

(2) Súd rozhodnutie vydané podľa ustanovení § 86 - 89 alebo uložené výchovné opatrenie zruší, ak jeho ďalšie trvanie nie je účelné a ak je to v najlepšom záujme maloletého dieťaťa.

Štvrtá hlava VÝŽIVNÉ

Prvý diel SPOLOČNÉ USTANOVENIA

§ 92

Kritéria pre určenie výživného

(1) Pre určenie výživného sú rozhodujúce odôvodnené potreby oprávneného.

(2) U povinného sú rozhodujúce jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného sa prihliada aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako sa prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

(3) Ak je v rovnakom postavení viac osôb povinných poskytovať oprávnenému výživné, každá z nich plní vyživovaciu povinnosť v takom rozsahu, aký zodpovedá pomeru jeho schopností, možností a majetkových pomerov k schopnostiam, možnostiam a k majetkovým pomerom ostatných povinných.

§ 93

Rozpor s dobrými mravmi

Výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

§ 94

Platenie výživného

(1) Výživné sa platí v pravidelne opakujúcich sa dávkach, ktoré sú splatné najneskôr do posledného dňa kalendárneho mesiaca predchádzajúceho mesiacu, na ktoré sa výživné platí, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) V prípade omeškania povinného s plnením výživného má oprávnený právo na úroky z omeškania z nezaplatenej sumy.

(3) Proti pohľadávkam na výživné je započítanie vzájomných pohľadávok prípustné len dohodou. Ak ide o výživné pre maloleté deti, započítanie nie je možné.

§ 95

Niektoré ustanovenia o premlčaní

(1) Právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

(2) Práva na jednotlivé opakujúce sa plnenia výživného a ostatné práva na peňažné plnenia vyplývajúce z tohto zákona sa premlčujú.

(3) Plnenie výživného povinným sa započítava najprv na istinu a až po uhradení celej istiny sa započítava na úroky z omeškania.

§ 96

Zmena pomerov

(1) Dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena výživného možná len na návrh. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

(2) Ak sa zmenia pomery, rozhodnutie o výživnom sa mení ku dňu zmeny pomerov, najdlhšie však za obdobie tri roky spätne odo dňa začatia konania. Z dôvodov hodných osobitného zreteľa možno rozhodnutie o výživnom zmeniť ku dňu zmeny pomerov bez ohľadu na deň začatia konania.

(3) Právo na výživné zanikne, ak odpadli dôvody pre plnenie výživného. Zánikom vyživovacej povinnosti zanikajú aj právne účinky súdneho rozhodnutia, ktorým bola vyživovacia povinnosť uložená.

(4) Ak dôjde k zániku vyživovacej povinnosti alebo k zníženiu výživného pre maloleté dieťa, splatné výživné za uplynulý čas sa nevracia.

§ 97

Plnenie za iného

(1) Kto celkom alebo sčasti splnil za iného vyživovaciu povinnosť, je oprávnený od neho požadovať úhradu tohto plnenia a úroky z omeškania podľa predpisov občianskeho práva.

(2) Toto právo sa premlčuje podľa prvej časti tohto zákona.

Druhý diel

DRUHY VYŽIVOVACÍCH POVINNOSTÍ

Prvý oddiel

Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom

§ 98

(1) Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

(2) Dieťa má právo na rovnakú životnú úroveň, akú majú jeho rodičia.

(3) Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 50 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

§ 99

Rozsah vyživovacej povinnosti

(1) Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ako sa ktorý z rodičov o dieťa osobne stará, ako aj na iné plnenia, ktoré v prospech dieťaťa poskytuje. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

(2) Ak je maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, súd pri určení výživného prihliadne aj na dĺžku striedavej osobnej starostlivosti každého rodiča alebo súd môže rozhodnúť aj tak, že počas trvania striedavej osobnej starostlivosti rodičov výživné neurčuje.

(3) Ak je maloleté dieťa zverené do spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, súd môže schváliť dohodu rodičov o výške výživného alebo môže rozhodnúť aj tak, že počas trvania spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov výživné neurčuje.

(4) Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

§ 100

Tvorba úspor

Ak možnosti, schopnosti a majetkové pomery povinného rodiča dovoľujú určiť výživné v rozsahu presahujúcom odôvodnené potreby dieťaťa, môže súd určiť, že časť výživného presahujúca odôvodnené potreby dieťaťa bude poukazovaná na osobitný účet maloletého dieťaťa, ktorý v prospech neho zriadi rodič, ktorého určí súd. Na nakladanie s prostriedkami na účte maloletého dieťaťa je potrebný súhlas súdu.

§ 101

Tezaurácia výživného

Z dôvodov hodných osobitného zreteľa, môže súd rozhodnúť o povinnosti zložiť peňažnú sumu na výživné, ktoré sa stane splatné až v budúcnosti, na osobitný účet zriadený v prospech maloletého dieťaťa rodičom, ktorého určí súd. V rozhodnutí uvedie spôsob, akým sa z tohto účtu zabezpečí v prospech maloletého dieťaťa pravidelné mesačné poukazovanie určených súm na výživné.

§ 102

Predpokladaný príjem

(1) Ak rodič odmietne preukázať súdu všetky podklady na určenie výživného, neumožní súdu sprístupnenie údajov chránených podľa osobitného predpisu, ako aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie, predpokladá sa, že výška jeho priemerného mesačného príjmu predstavuje dvadsaťpäť násobok sumy životného minima.

(2) U rodiča, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, súd neberie do úvahy výdavky, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť alebo ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť v takom rozsahu v súvislosti s touto činnosťou, a možnosti a schopnosti povinného posudzuje podľa predpokladaného príjmu, aký by povinný dosiahol, ak by tieto výdavky nerealizoval.

§ 103

Rozhodnutie súdu o úprave vyživovacej povinnosti

(1) Ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upraví rozsah ich vyživovacej povinnosti alebo schváli ich dohodu o výške výživného.

(2) Súd postupuje rovnako aj v prípade, ak rodičia spolu žijú, ale jeden z nich svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu dobrovoľne neplní.

(3) Výživné plnoletých detí upraví súd len na návrh.

§ 104

Jednorazový príspevok na mimoriadne výdavky

(1) V prípadoch hodných osobitného zreteľa môže súd zaviazat' povinného na úhradu jednorazového príspevku na mimoriadne výdavky oprávneného, ktoré nebolo možné predvídať pri určení výživného, ak je to potrebné na riadne zabezpečenie odôvodnených potrieb oprávneného a zmena rozhodnutia o výživnom nie je účelná.

(2) Príspevok podľa odseku 1 možno priznať aj v prípade, ak povinnosť platiť výživné nie je určená súdom.

Druhý oddiel

Vyživovacia povinnosť detí k rodičom

§ 105

Deti, ktoré sú schopné samé sa živiť, sú povinné zabezpečiť svojim rodičom primeranú výživu, ak to potrebujú.

§ 106

Postupnosť vyživovacích povinností

Vyživovacia povinnosť medzi manželmi a poskytovanie výživy rozvedenému manželovi predchádza vyživovaciu povinnosť detí voči rodičom.

Tretí oddiel

Vyživovacia povinnosť medzi ostatnými príbuznými

§ 107

Predkovia a potomkovia majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť iba v prípade, ak to nevyhnutne potrebujú.

§ 108

Postupnosť vyživovacích povinností

(1) Ak potomkovia nemôžu svoju vyživovaciu povinnosť plniť, prechádza táto povinnosť na predkov. Vzdialenejší príbuzní majú vyživovaciu povinnosť, len ak ju nemôžu plniť bližší príbuzní.

(2) V prípade, že súd určí výživné pre maloleté dieťa, ustanovenie § 100 a 102 sa použijú primerane.

Štvrtý oddiel **Vyživovacia povinnosť medzi manželmi**

§ 109

(1) Manželia majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť. Ak jeden z manželov túto povinnosť neplní, súd na návrh niektorého z nich určí jej rozsah tak, aby životná úroveň oboch manželov bola v zásade rovnaká. Ak manželia spolu žijú, pri rozhodovaní o určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliadne na starostlivosť o domácnosť.

(2) Vyživovacia povinnosť medzi manželmi predchádza vyživovaciu povinnosť detí voči rodičom.

Piaty oddiel **Príspevok na výživu rozvedeného manžela**

§ 110

(1) Rozvedený manžel, ktorý nie je schopný sám sa živiť, môže žiadať od bývalého manžela, aby mu prispieval na výživu tak, aby jeho životná úroveň bola primeraná životnej úrovni, ktorú mal pred rozvodom manželstva. Ak sa bývalí manželia nedohodnú, určí rozsah príspevku na výživu na návrh niektorého z nich súd. Prihliadne pritom aj na príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahov medzi manželmi.

(2) Rozvedení manželia sa môžu dohodnúť, že príspevok na výživu podľa odseku 1 sa uhradí jednorazovým plnením.

(3) Príspevok na výživu rozvedeného manžela možno priznať najdlhšie na dobu piatich rokov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o rozvode. Súd môže výnimočne túto dobu predĺžiť, alebo priznať príspevok na výživné aj po uplynutí doby piatich rokov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o rozvode, ak rozvedený manžel, nie je z objektívnych dôvodov schopný sám sa živiť ani po uplynutí tejto doby, najmä ak ide o toho manžela, ktorému bolo v konaní o rozvod manželstva zverené do osobnej starostlivosti dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom, alebo o manžela, ktorý má sám dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav vyžadujúci sústavnú opateru.

§ 111 **Zánik práva na príspevok na výživu rozvedeného manžela**

Právo na príspevok na výživu zanikne, ak oprávnený manžel uzavrie nové manželstvo alebo ak povinný manžel zomrie.

Šiesty oddiel
Príspevok na výživu a úhradu niektorých nákladov nevydatej matke

§ 112

(1) Otec dieťaťa, za ktorého matka dieťaťa nie je vydatá, je povinný najdlhšie po dobu dvoch rokov, najneskôr odo dňa pôrodu prispievať matke na primeranú výživu, ako aj primerane prispieť na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom.

(2) Súd môže na návrh tehotnej ženy uložiť mužovi, ktorého otcovstvo je pravdepodobné, aby poskytol vopred sumu potrebnú na zabezpečenie jej výživy podľa odseku 1, príspevok na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom a sumu potrebnú na zabezpečenie výživy dieťaťa po dobu, počas ktorej by žene patrila materská dovolenka podľa osobitného predpisu.

(3) Právo žiadať príspevok na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom podľa odseku 1 zanikne uplynutím troch rokov odo dňa určenia otcovstva.

Piata hlava
PORUČNÍCTVO A OPATROVNÍCTVO MALOLETÝCH DETÍ

Prvý diel
PORUČNÍCTVO

§ 113
Ustanovenie poručníka

(1) Súd ustanoví maloleťmu dieťaťu poručníka, ak obaja rodičia alebo jediný rodič maloletého dieťaťa

- a) zomreli,
- b) nie sú známi,
- c) nemajú spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu,
- d) boli pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností alebo
- e) majú pozastavený výkon rodičovských práv a povinností.

(2) Súd ustanoví maloleťmu dieťaťu poručníka aj vtedy, ak matka dieťaťa písomne požiadala o utajenie svojej totožnosti podľa osobitného predpisu.

(3) O ustanovení poručníka súd rozhodne bez zbytočného odkladu tak, aby bola zabezpečená riadna ochrana práv maloletého dieťaťa.

§ 114
Neodkladné úkony do času, kým nie je ustanovený poručník

Do času, kým nie je maloleťmu dieťaťu ustanovený poručník, alebo do času, kým sa ustanovený poručník neujme svojej funkcie, robí neodkladné úkony v najlepšom záujme maloletého dieťaťa súdom ustanovený opatrovník, ktorým je orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

§ 115

Osoba poručníka

(1) Súd ustanoví za poručníka niekoho z príbuzných alebo blízkych osôb maloletého dieťaťa alebo jeho rodiny.

(2) Ak nie je možné ustanoviť za poručníka osobu podľa odseku 1, súd ustanoví inú fyzickú osobu.

(3) Za poručníka maloletého dieťaťa možno ustanoviť aj manželov.

(4) Za poručníka možno ustanoviť iba osobu, u ktorej je predpoklad, že bude konať v najlepšom záujme maloletého, s ustanovením súhlasí a je spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu.

(5) Súd pri rozhodovaní o osobe poručníka môže prihliadnuť aj na názor rodičov maloletého dieťaťa.

(6) Ak nebolo možné ustanoviť za poručníka žiadnu fyzickú osobu, súd ustanoví za poručníka obec a v prípadoch maloletých detí bez sprievodu orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa osobitného predpisu.

§ 116

Práva a povinnosti poručníka

(1) Poručník vykonáva namiesto rodičov rodičovskú zodpovednosť v celom rozsahu, zabezpečuje najmä výchovu dieťaťa, jeho zastupovanie a správu jeho majetku.

(2) Poručník nie je povinný osobne sa starať o maloleté dieťa. Ak sa poručník o maloleté dieťa osobne stará, má nárok na príspevky podľa osobitného predpisu.

(3) Ak sa poručník o dieťa osobne nestará, dohliada na rozsah a spôsob starostlivosti o dieťa. Poručník a osoba, ktorá sa o dieťa osobne stará si poskytujú potrebnú vzájomnú súčinnosť a informácie pri zabezpečovaní blaha dieťaťa.

(4) Na vzťahy medzi poručníkom a dieťaťom sa primerane použijú ustanovenia o právach a povinnostiach medzi rodičmi a deťmi.

(5) Medzi poručníkom a maloletým dieťaťom nevzniká vyživovacia povinnosť.

(6) Poručník je pri výkone svojej činnosti vždy povinný chrániť najlepší záujem maloletého dieťaťa.

Výkon funkcie poručníka

§ 117

(1) Poručník za riadny výkon svojej funkcie zodpovedá súdu.

(2) Rozhodnutie poručníka týkajúce sa každej podstatnej veci maloletého dieťaťa vyžaduje schválenie súdu, inak sa na konanie poručníka neprihliada.

(3) Poručník je povinný predkladať súdu správu o maloletom dieťati v lehotách určených súdom v rozhodnutí o ustanovení poručníka do funkcie.

(4) Správa o maloletom dieťati obsahuje najmä informácie o jeho zdravotnom stave, jeho vzdelávaní a o osobitných potrebách.

(5) Súd sústavne sleduje spôsob výkonu funkcie poručníka a najmenej dvakrát do roka v súčinnosti s obcou a orgánom sociálnoprávnej ochrany výkon funkcie poručníka hodnotí a v prípade potreby prijíma vhodné opatrenia v záujme ochrany práv dieťaťa.

§ 118

Správa majetku dieťaťa

(1) V rozhodnutí o ustanovení poručníka súd uvedie konkrétny rozsah majetku, ktorý bude poručník spravovať, spôsob nakladania s ním a lehoty, v ktorých je poručník povinný predkladať súdu správy o nakladaní s majetkom maloletého dieťaťa.

(2) Správa o nakladaní s majetkom maloletého dieťaťa obsahuje najmä informácie o výnosoch, investíciách, ako aj účel a výšku výdavkov a príjmov súvisiacich s týmto majetkom.

(3) Poručník nespravuje majetok, ktorý poručenec nadobudol darovaním, dedičstvom alebo odkazom, ak ho darca alebo poručiteľ výslovne zo správy tohto majetku alebo jeho časti vylúčil. Majetok spravuje osoba, ktorú darca alebo poručiteľ určil. Ak takúto osobu neurčil, majetok spravuje opatrovník ustanovený súdom.

(4) Poručník je povinný spravovať majetok maloletého dieťaťa so starostlivosťou riadneho hospodára a nesmie brať na seba neprimerané riziká. Za porušenie povinností pri spravovaní majetku maloletého dieťaťa zodpovedá poručník podľa všeobecných ustanovení o zodpovednosti za škodu.

(5) Na nakladanie s majetkom maloletého dieťaťa v inej ako bežnej veci je potrebný súhlas súdu. Ustanovenie § 76 sa použijú primerane.

(6) Ak si to vyžaduje ochrana majetkových práv maloletého dieťaťa a poručník nie je schopný sám riadne zabezpečiť správu majetku dieťaťa, súd ustanoví maloletému dieťaťu majetkového opatrovníka.

§ 119

Zánik poručníctva

- (1) Poručníctvo zaniká
- a) dosiahnutím plnoletosti dieťaťa,
 - b) osvojením dieťaťa,
 - c) smrťou maloletého dieťaťa,
 - d) smrťou poručníka,

- e) zánikom dôvodu, pre ktorý bol poručník ustanovený,
- f) dosiahnutím plnoletosti rodiča maloletého dieťaťa,
- g) právoplatným rozhodnutím súdu o zbavení poručníka výkonu funkcie alebo o jeho odvolaní.

(2) Súd zbaví poručníka funkcie na jeho návrh alebo ak poručník stratí spôsobilosť na výkon funkcie; to neplatí, ak je poručníkom obec alebo orgán sociálnoprávnej ochrany detí.

(3) Súd odvolá poručníka z funkcie, ak porušuje svoje povinnosti alebo zneužíva svoje práva vyplývajúce z poručníctva.

(4) Ak boli do funkcie poručníkov ustanovení manželia, poručníctvo zaniká okrem dôvodov uvedených v odseku 1 aj rozvodom ich manželstva. Ak to vyžaduje najlepší záujem maloletého dieťaťa, súd môže na návrh niektorého z bývalých manželov rozhodnúť o tom, že funkciu poručníka bude naďalej vykonávať jeden z nich. Ak jeden z manželov, ktorí boli ustanovení do funkcie poručníkov, zomrie alebo je vyhlásený za mŕtveho, stáva sa poručníkom pozostalý manžel.

(5) Ak dôvody pre ustanovenie poručníka trvajú, súd bez zbytočného odkladu po zániku poručníctva ustanoví dieťaťu nového poručníka.

(6) Najneskôr do dvoch mesiacov po zániku poručníctva je poručník povinný predložiť súdu záverečnú správu o výkone svojej funkcie vrátane záverečného účtu zo správy majetku maloletého dieťaťa.

(7) Poručník najneskôr do 30 dní po zániku poručníctva odovzdá poručencovi, jeho zákonnému zástupcovi alebo inej oprávnenej osobe majetok, ktorý spravoval. Spolu s majetkom odovzdá poručník všetko, čo mal z dôvodu výkonu svojej funkcie u seba.

Druhý diel **OPATROVNÍCTVO**

§ 120 Ustanovenie opatrovníka

(1) Súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka v prípadoch ustanovených zákonom.

(2) Súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka aj vtedy, ak je to potrebné z iných dôvodov ako podľa odseku 1 a zároveň je to v najlepšom záujme maloletého dieťaťa.

§ 121 Osoba opatrovníka

(1) Súd ustanoví za opatrovníka najmä niekoho z príbuzných alebo blízkych osôb maloletého dieťaťa alebo jeho rodiny.

(2) Ak nie je možné ustanoviť za opatrovníka osobu podľa odseku 1, súd ustanoví inú fyzickú osobu.

(3) Za opatrovníka možno ustanoviť iba osobu, u ktorej je predpoklad, že bude konať v najlepšom záujme maloletého, s ustanovením súhlasí a je spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu.

(4) Súd pri rozhodovaní o osobe opatrovníka môže prihliadnuť aj na názor rodičov maloletého dieťaťa.

(5) Ak nie je možné ustanoviť za opatrovníka žiadnu fyzickú osobu, súd ustanoví obec, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately alebo inú právnickú osobu, u ktorej je predpoklad, že bude konať v najlepšom záujme maloletého dieťaťa.

(6) Ak si to vyžaduje povaha konania alebo právneho úkonu, súd môže ustanoviť za opatrovníka advokáta.

§ 122

Výkon funkcie opatrovníka

(1) Opatrovník je pri výkone svojej funkcie vždy povinný chrániť najlepší záujem maloletého dieťaťa.

(2) Opatrovník vykonáva rodičovskú zodpovednosť vo vzťahu k maloletému dieťaťu v rozsahu, ktorý určí súd.

(3) Na vzťahy medzi opatrovníkom a maloletým dieťaťom sa primerane použijú ustanovenia o poručníctve.

§ 123

Majetkový opatrovník

(1) Ak si to vyžaduje ochrana majetkových práv maloletého dieťaťa, súd mu môže ustanoviť opatrovníka na správu majetku alebo jeho časti.

(2) Súd môže ustanoviť opatrovníka na správu majetku dieťaťa aj na návrh rodičov alebo poručníka.

(3) V rozsahu, v ktorom vykonáva správu majetku maloletého dieťaťa majetkový opatrovník sú rodičia alebo poručník obmedzení vo výkone rodičovskej zodpovednosti.

(4) Majetkový opatrovník zodpovedá za riadny výkon svojej funkcie súdu.

(5) V rozhodnutí o ustanovení majetkového opatrovníka súd uvedie konkrétny rozsah majetku, ktorý bude opatrovník spravovať, spôsob nakladania s ním a lehoty, v ktorých je opatrovník povinný predkladať súdu správy o nakladaní s majetkom maloletého dieťaťa.

(6) Správa o nakladaní s majetkom maloletého dieťaťa obsahuje najmä informácie o výnosoch, investíciách, ako aj účel a výšku výdavkov a príjmov súvisiacich s týmto majetkom.

(7) Na nakladanie s majetkom maloletého dieťaťa v inej ako bežnej veci je potrebný súhlas súdu. Ustanovenie § 76 sa použijú primerane.

(8) Majetkový opatrovník je povinný spravovať majetok maloletého dieťaťa so starostlivosťou riadneho hospodára a nesmie brať na seba neprimerané riziká. Za porušenie povinností pri spravovaní majetku maloletého dieťaťa zodpovedá majetkový opatrovník podľa všeobecných ustanovení o zodpovednosti za škodu.

(8) Najneskôr do dvoch mesiacov po zániku opatrovníctva je majetkový opatrovník povinný predložiť súdu záverečný účet zo správy majetku maloletého dieťaťa.

(9) Majetkový opatrovník najneskôr do 30 dní po zániku opatrovníctva odovzdá opatrovancovi, jeho zákonnému zástupcovi alebo inej oprávnenej osobe majetok, ktorý spravoval. Spolu s majetkom odovzdá majetkový opatrovník všetko, čo mal z dôvodu výkonu svojej funkcie u seba.

§ 124

Zánik opatrovníctva

- (1) Opatrovníctvo zaniká
- a) dosiahnutím plnoletosti dieťaťa,
 - b) smrťou maloletého dieťaťa,
 - c) smrťou opatrovníka,
 - d) zánikom dôvodu, pre ktorý bol opatrovník ustanovený,
 - e) právoplatným rozhodnutím súdu o zbavení opatrovníka výkonu funkcie alebo o jeho odvolaní.

(2) Súd zbaví opatrovníka funkcie na jeho návrh alebo ak stratí spôsobilosť na výkon funkcie; to neplatí, ak je opatrovníkom obec alebo orgán sociálnoprávnej ochrany detí.

(3) Súd odvolá opatrovníka z funkcie, ak porušuje svoje povinnosti alebo zneužíva svoje práva vyplývajúce z poručníctva.

(4) Ak dôvody pre ustanovenie opatrovníka trvajú, súd bez zbytočného odkladu po zániku opatrovníctva ustanoví dieťaťu nového opatrovníka.

Šiesta hlava

NÁHRADNÁ STAROSTLIVOSŤ

Prvý diel

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

§ 125

(1) Ak rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa, súd zverí dieťa do náhradnej starostlivosti iných osôb, ktoré sa budú osobne starať a vychovávať dieťa namiesto jeho rodičov.

(2) Náhradná starostlivosť je dočasným opatrením, urobeným v najlepšom záujme dieťaťa. Súd je po jej nariadení povinný nepretržite sledovať, či trvajú dôvody, pre ktoré bola nariadená a pravidelne kontrolovať jej výkon.

- (3) Náhradnou starostlivosťou je:
- a) náhradná osobná starostlivosť inej fyzickej osoby, ako je rodič dieťaťa,

- b) pestúnska starostlivosť,
- c) ústavná starostlivosť.

(4) Ústavná starostlivosť je výnimočným opatrením a nariaďuje sa len vtedy, ak dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti.

§ 126

Rozhodnutie o zverení dieťaťa do náhradnej starostlivosti

(1) O zverení dieťaťa do náhradnej starostlivosti rozhoduje súd.

(2) Pred rozhodnutím o zverení dieťaťa do náhradnej starostlivosti súd vždy vypočúje maloleté dieťa, ak je schopné vyjadriť svoj názor k nariadeniu náhradnej starostlivosti. Pred zistením jeho názoru ho poučí o všetkých možnostiach riešenia jeho situácie a ich následkoch a poskytne mu priestor na to, aby si utvorilo svoj názor. Na názor dieťaťa je súd pri rozhodovaní povinný prihliadnuť, ak nie je v zjavnom rozpore s najlepším záujmom dieťaťa.

(3) Fyzická osoba, ktorej súd zverí dieťa do náhradnej starostlivosti, musí mať spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu a trvalý pobyt na území Slovenskej republiky. Podmienka trvalého pobytu sa nevzťahuje na blízku osobu dieťaťa a príbuzného dieťaťa.

(4) Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté, nemožno v čase odňatia dieťaťa zveriť iné dieťa do náhradnej starostlivosti.

§ 127

Práva a povinnosti rodičov dieťaťa v náhradnej starostlivosti

(1) Rodičia maloletého dieťaťa vykonávajú práva a povinnosti vyplývajúce z rodičovskej zodpovednosti len v rozsahu, v akom nepatria osobe, ktorá má dieťaťa zverené do náhradnej starostlivosti.

(2) Rodičia majú právo stýkať sa s maloletým dieťaťom, ktoré bolo zverené do náhradnej starostlivosti. O spôsobe a rozsahu stretávania sa s dieťaťom, rozhodne súd v rozhodnutí o zverení dieťaťa do náhradnej starostlivosti. Ak to vyžaduje najlepší záujem dieťaťa, súd môže upraviť aj stretávanie sa dieťaťa s blízkymi osobami.

(3) Rozhodnutie o stretávaní sa s dieťaťom, je možné zmeniť, ak sa zmenia pomery.

§ 128

Výživné pri náhradnej starostlivosti

(1) Vyživovacia povinnosť k dieťaťu rozhodnutím o zverení dieťaťa do náhradnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy nezaniká.

(2) Ak súd rozhodne o nariadení náhradnej starostlivosti, upraví súčasne aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb, povinných poskytovať dieťaťu výživné a uloží im, aby výživné poukazovali na účet úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ak tento zákon neustanovuje inak.

(3) Ak povinný neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, má tento úrad právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet tohto maloletého dieťaťa.

(4) Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného zariadeniu, má toto zariadenie právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa, vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet maloletého dieťaťa.

(5) Po dosiahnutí plnoletosti dieťaťa, sa výživné poukazuje dieťaťu.

Druhý diel

NÁHRADNÁ OSOBNÁ STAROSTLIVOSŤ

§ 129

(1) Ak sa rodičia nemôžu alebo nedokážu o dieťa osobne starať a vyžaduje to najlepší záujem dieťaťa, súd môže dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, pričom má povinnosť uprednostniť príbuzného alebo blízku osobu dieťaťa.

(2) Dieťa je možné zveriť osobe, ktorá má osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne pre vytvorenie stabilného a harmonického rodinného prostredia pre dieťa a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti zaručuje, že bude osobnú starostlivosť vykonávať v najlepšom záujme dieťaťa.

(3) Súd pri výbere vhodnej osoby uprednostní osobu, ktorá poskytuje záruku, že doterajšie výchovné prostredie dieťaťa zostane zachované, ak má dieťa k takejto osobe citový vzťah a so zverením do jej starostlivosti súhlasí.

§ 130

Náhradná osobná starostlivosť manželov

(1) Dieťa možno zveriť aj do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti manželov.

(2) Dieťa možno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti jednému manželovi so súhlasom druhého manžela. Súhlas druhého manžela sa nevyžaduje, ak manželia nežijú v spoločnej domácnosti alebo ak je jeho zadováženie spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou.

(3) Ak bolo dieťa zverené do spoločnej náhradnej starostlivosti manželov a manželstvo zaniklo rozvodom, môže súd na návrh jedného z bývalých manželov, zveriť maloleté dieťa do jeho náhradnej osobnej starostlivosti, ak je to v najlepšom záujme dieťaťa. Návrh môže jeden z manželov podať zároveň s návrhom na rozvod manželstva.

§ 131

Výkon náhradnej osobnej starostlivosti mimo územia Slovenskej republiky

(1) Náhradná osobná starostlivosť o dieťaťa, môže byť vykonávaná mimo územia Slovenskej republiky len v prípade, že je dieťa zverené príbuznému alebo blízkej osobe, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky.

(2) Ak je maloleté dieťaťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti podľa odseku 1, súd uloží povinnosť poukazovať výživné tejto osobe; úrad práce, sociálnych vecí a rodiny nemá v tomto prípade právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa.

§ 132

Práva a povinnosti osoby, ktorá má dieťa v náhradnej osobnej starostlivosti

(1) Osoba, ktorej bolo dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti sa o dieťa osobne stará a vychováva ho v rovnakom rozsahu, v akom rodičia. Rozhoduje v bežných veciach dieťaťa a v nich aj dieťa zastupuje. Spravuje bežný majetok dieťaťa, najmä prijíma výživné a štátne príspevky pre dieťa a používa ich na uspokojovanie potrieb dieťaťa.

(2) V podstatných veciach dieťaťa rozhoduje jeho zákonný zástupca. V naliehavých prípadoch, keď nemožno včas získať rozhodnutie zákonného zástupcu, môže rozhodnutie urobiť aj osoba, ktorej bolo dieťa zverené. Musí však dodatočne informovať zákonného zástupcu o svojom rozhodnutí a ak zákonný zástupca s rozhodnutím nesúhlasí, môže sa domáhať, aby o tejto veci rozhodol súd.

(3) Ak osoba, ktorá má dieťa v náhradnej osobnej starostlivosti predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu dieťaťa je v rozpore s najlepším záujmom dieťaťa, môže sa domáhať, aby o tejto veci rozhodol súd.

(4) Ak bolo dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti len jednému z manželov, na starostlivosti a výchove dieťaťa sa podieľa aj druhý manžel.

(5) Osoba, ktorej bolo dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti vykonávanej na území Slovenskej republiky, je povinná najmenej 30 dní pred dočasným premiestnením dieťaťa do cudziny na dobu dlhšiu, ako tri mesiace, oznámiť súdu účel dočasného premiestnenia a dĺžku pobytu v cudzine. Zároveň je povinná oznámiť aj miesto pobytu v cudzine a iné významné skutočnosti, súvisiace s dočasným premiestnením.

§ 133

Podieľanie sa dieťaťa na starostlivosti o domácnosť

Dieťa sa podľa svojich schopností a možností podieľa osobnou pomocou na starostlivosti o domácnosť.

§ 134

Zánik náhradnej osobnej starostlivosti

(1) Náhradná osobná starostlivosť zaniká:

- a) dosiahnutím plnoletosti dieťaťa,
- b) smrťou dieťaťa,
- c) smrťou osoby, ktorej bolo dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti,
- d) právoplatnosťou rozhodnutia súdu o jej zrušení.

(2) Súd zruší náhradnú osobnú starostlivosť na návrh osoby, ktorej bolo dieťa zverené; inak len z vážnych dôvodov, najmä ak osoba, ktorá má dieťa v tejto starostlivosti, zanedbáva dieťa alebo porušuje svoje povinnosti.

(3) Súd zruší náhradnú osobnú starostlivosť aj vtedy, ak odpadli dôvody zverenia dieťaťa do tejto formy náhradnej starostlivosti.

(4) Ak bolo dieťa zverené do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti manželov a manželstvo zanikne smrťou alebo vyhlásením za mŕtveho jedného manžela, dieťa zostáva v náhradnej osobnej starostlivosti druhého manžela.

(5) V prípade zániku manželstva rozvodom, spoločná náhradná osobná starostlivosť trvá až do rozhodnutia súdu o ďalšej starostlivosti o dieťa.

(6) Ak s tým osoba, ktorá má dieťaťa v náhradnej osobnej starostlivosti a dieťa súhlasia, súd môže z dôležitých dôvodov predĺžiť náhradnú osobnú starostlivosť až na jeden rok po dosiahnutí plnoletosti dieťaťa.

Tretí diel **PESTÚNSKA STAROSTLIVOSŤ** **§ 135**

(1) Ak rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa, nemožno nariadiť náhradnú osobnú starostlivosť a najlepší záujem dieťaťa to vyžaduje, možno dieťa zveriť do pestúnskej starostlivosti.

(2) Pestúnom sa môže stať len fyzická osoba, ktorá má osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne pre vytvorenie stabilného a harmonického rodinného prostredia pre dieťa a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti zaručuje, že bude osobnú starostlivosť vykonávať v najlepšom záujme dieťaťa.

(3) Pestúnom môže byť len osoba, ktorá je zapísaná do zoznamu žiadateľov o pestúnsku starostlivosť podľa osobitného predpisu.

§ 136 **Pestúnska starostlivosť manželov**

(1) Dieťa možno zveriť manželom do spoločnej pestúnskej starostlivosti.

(2) Ak sa dieťa zveruje do pestúnskej starostlivosti iba jednému manželovi, vyžaduje sa súhlas druhého manžela. To neplatí, ak manželia spolu nežijú v spoločnej domácnosti alebo ak je jeho zadováženie spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou.

(3) Ak bolo dieťa zverené do spoločnej pestúnskej starostlivosti manželov a manželstvo zaniklo rozvodom, môže súd na návrh jedného z bývalých manželov, zveriť maloleté dieťaťa do jeho pestúnskej starostlivosti, ak je to v najlepšom záujme dieťaťa. Návrh môže jeden z manželov podať zároveň s návrhom na rozvod manželstva.

§ 137 **Práva a povinnosti pestúna**

(1) Osoba, ktorej bolo dieťa zverené do pestúnskej starostlivosti sa o dieťa osobne stará a vychováva ho v rovnakom rozsahu, v akom rodičia. Rozhoduje v bežných veciach dieťaťa a v nich aj dieťa zastupuje. Spravuje bežný majetok dieťaťa, najmä prijíma výživné a štátne príspevky pre dieťa a používa ich na uspokojovanie potrieb dieťaťa.

(2) V podstatných veciach dieťaťa rozhoduje jeho zákonný zástupca.

(3) Ak osoba, ktorá má dieťa v pestúnskej starostlivosti predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu dieťaťa je v rozpore s najlepším záujmom dieťaťa, môže sa domáhať, aby o tejto veci rozhodol súd.

(4) Ak bolo dieťa zverené do pestúnskej starostlivosti len jednému manželovi, na starostlivosti a výchove dieťaťa sa podieľa aj druhý manžel.

(5) Osoba, ktorej bolo dieťa zverené do pestúnskej starostlivosti vykonávanej na území Slovenskej republiky, je povinná najmenej 30 dní pred dočasným premiestnením dieťaťa do cudziny na dobu dlhšiu, ako tri mesiace, oznámiť súdu účel dočasného premiestnenia a dĺžku pobytu v cudzine. Zároveň je povinná oznámiť aj miesto pobytu v cudzine a iné významné skutočnosti, súvisiace s dočasným premiestnením.

§ 138

Práva a povinnosti dieťaťa v pestúnskej starostlivosti

Dieťa podľa svojich schopností a možností sa podieľa osobnou pomocou na starostlivosti o domácnosť.

§ 139

Zánik pestúnskej starostlivosti

(1) Pestúnska starostlivosť zanikne:

- a) dosiahnutím plnoletosti dieťaťa,
- b) smrťou dieťaťa,
- c) smrťou osoby, ktorá mala dieťa zverené do pestúnskej starostlivosti,
- d) právoplatnosťou rozhodnutia súdu o jej zrušení.

(2) Súd bez zbytočného odkladu zruší pestúnsku starostlivosť, ak odpadli dôvody, pre ktoré bola nariadená.

(3) Súd môže zrušiť pestúnsku starostlivosť na návrh pestúna alebo z iných vážnych dôvodov, najmä ak osoba, ktorá má dieťa v tejto starostlivosti dieťa zanedbáva alebo porušuje svoje povinnosti.

(4) Ak jeden z manželov, ktorým bolo dieťa zverené do spoločnej pestúnskej starostlivosti zomrie alebo bude vyhlásený za mŕtveho, dieťa zostane v pestúnskej starostlivosti druhého manžela.

(5) V prípade rozvodu manželstva spoločná pestúnska starostlivosť trvá až do rozhodnutia súdu o ďalšej starostlivosti o dieťa.

(6) Ak s tým osoba, ktorá má dieťaťa v pestúnskej starostlivosti a dieťa súhlasia, súd môže z dôležitých dôvodov predĺžiť pestúnsku starostlivosť až na jeden rok po dosiahnutí plnoletosti dieťaťa

Štvrtý diel ÚSTAVNÁ STAROSTLIVOSŤ

§ 140 Všeobecné ustanovenia

(1) Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak výchova dieťaťa je vážne ohrozená alebo vážne narušená a iné výchovné opatrenia neviedli k náprave alebo ak rodičia nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa z vážnych dôvodov a dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti.

(2) Pred nariadením ústavnej starostlivosti, je súd vždy povinný skúmať, či dieťa nemožno zveriť do inej formy náhradnej starostlivosti.

(3) Za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov dieťaťa.

(4) Výnimočne možno nariadiť ústavnú starostlivosť aj vtedy, ak jej nariadeniu nepredchádzali iné výchovné opatrenia. Výnimočnosť prípadu a neúčelnosť iného výchovného opatrenia musí byť preukázaná.

(5) Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené.

§ 141 Osobitné predpoklady nariadenia ústavnej starostlivosti

Pri rozhodovaní o umiestnení dieťaťa do ústavnej starostlivosti súd vždy prihliada na najlepší záujem dieťaťa, najmä na citové väzby dieťaťa k súrodencom a na ich zachovanie.

§ 142 Povinnosti súdu po nariadení ústavnej starostlivosti

(1) Súd nepretržite sleduje spôsob výkonu ústavnej starostlivosti a najmenej dvakrát do roka hodnotí jej účinnosť, najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, obcou a s príslušným zariadením, v ktorom je dieťa umiestnené.

(2) Súd nepretržite sleduje, či nie je možné dieťa zveriť do inej formy náhradnej starostlivosti a za tým účelom má povinnosť bezodkladne zrušiť rozhodnutie o umiestnení dieťaťa do ústavnej starostlivosti a zveriť ho do inej formy náhradnej starostlivosti.

(3) Ak súd nariadil ústavnú starostlivosť z dôvodov na strane rodičov, v rozhodnutí zároveň určí rodičom dieťaťa primeranú lehotu na úpravu ich rodinných pomerov tak, aby mohli osobne vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa.

§ 143 Zánik ústavnej starostlivosti

- (1) Ústavná starostlivosť zaniká:
- a) smrťou dieťaťa,
 - b) dosiahnutím plnoletosti dieťaťa, ak zanikli dôvody, pre ktoré bola nariadená,
 - c) právoplatnosťou rozhodnutia súdu o jej zrušení.

(2) Súd zruší ústavnú starostlivosť, ak odpadli dôvody, pre ktoré bola nariadená.

Siedma hlava **OSVOJENIE**

§ 144 Všeobecné ustanovenia

(1) Osvojením vzniká medzi osvojiteľom a osvojencom rovnaký vzťah, aký je medzi rodičmi a deťmi. Medzi osvojencom a príbuznými osvojiteľa vzniká osvojením príbuzenský vzťah. Osvojitelia majú pri výchove detí rovnakú zodpovednosť a rovnaké práva a povinnosti ako rodičia.

(2) O osvojení rozhoduje súd na návrh osvojiteľa.

Predpoklady na strane osvojiteľa a osvojenca

§ 145

Osvojiteľom sa môže stať len fyzická osoba, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, je zapísaná do zoznamu žiadateľov o osvojenie podľa osobitného predpisu a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že osvojenie bude v najlepšom záujme maloletého dieťaťa. Táto podmienka sa nevzťahuje na ustanovenie § 146 ods. 6.

§ 146 Všeobecné predpoklady osvojenia

- (1) Medzi osvojiteľom a osvojencom musí byť primeraný vekový rozdiel.
- (2) Osvojiteľom nemôže byť blízka osoba dieťaťa v priamom rade a súrodenec dieťaťa.
- (3) Osvojiť možno len maloleté dieťa, ak tento zákon neustanovuje inak.
- (4) Osvojiť maloleté dieťa môžu manželia alebo jeden z manželov, ktorý žije s niektorým z rodičov dieťaťa v manželstve, alebo pozostalý manžel po rodičovi alebo osvojiteľovi maloletého dieťaťa. Maloleté dieťa môže výnimočne osvojiť aj osamelá osoba, ak sú splnené predpoklady, že osvojenie bude v najlepšom záujme dieťaťa.
- (5) Ako spoločné dieťa môžu maloletého osvojiť len manželia.
- (6) Ak je osvojiteľ manželom rodiča maloletého dieťaťa, môže osvojiť maloleté dieťa len so súhlasom druhého manžela.

§ 147

Súhlas rodičov a dieťaťa s osvojením

(1) Na osvojenie je potrebný súhlas rodičov osvojovaného maloletého dieťaťa a dieťaťa, ak tento zákon neustanovuje inak. Rovnako potrebný na osvojenie je súhlas maloletého rodiča maloletého dieťaťa, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolať súhlas možno len do času, kým nie je maloleté dieťa umiestnené na základe rozhodnutia súdu do starostlivosti budúcich osvojiteľov.

(2) Matka osvojovaného dieťaťa môže dať súhlas na osvojenie maloletého dieťaťa najskôr šesť týždňov po narodení dieťaťa. Ak bol súhlas daný skôr, nebude sa naň prihliadať.

(3) Ak jeden z rodičov zomrel, nie je známy, bol pozbavený rodičovskej zodpovednosti, vyžaduje sa len súhlas druhého rodiča.

(4) Ak spôsobilosť jedného alebo oboch rodičov na právne úkony bola obmedzená, dávajú súhlas na osvojenie osobne, ak sú spôsobilí posúdiť dôsledky osvojenia. Ak nie sú schopní posúdiť dôsledky osvojenia, dávajú súhlas ich opatrovníci.

(5) Ak obaja rodičia maloletého dieťaťa zomreli, nie sú známi alebo boli pozbavení výkonu rodičovskej zodpovednosti, vyžaduje sa súhlas poručníka, ktorý bol dieťaťu ustanovený.

(6) Ak maloleté dieťa dovŕšilo vek dvanásť rokov veku života, je potrebný aj jeho súhlas.

(7) Na osvojenie maloletého dieťaťa do cudziny je potrebný aj súhlas Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky alebo orgánu štátnej správy určeného Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

§ 148

Nahradenie súhlasu rodičov

(1) Na osvojenie nie je potrebný súhlas rodičov osvojovaného maloletého dieťaťa ani súhlas maloletého rodiča maloletého dieťaťa, ak

- a) počas najmenej šiestich mesiacov neprejavovali skutočný záujem o maloleté dieťa najmä tým, že ho nenavštevovali, neplnili si pravidelne a dobrovoľne vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu a nevynaložili úsilie upraviť si svoje rodinné a sociálne pomery tak, aby mohli osobne vykonávať starostlivosť o maloleté dieťa, ak im v prejavení záujmu nebránila závažná prekážka, alebo
- b) počas najmenej dvoch mesiacov po narodení dieťaťa neprejavili o dieťa žiadny záujem, ak im v prejavení záujmu nebránila závažná prekážka, alebo
- c) je rodičom žena, ktorá požiadala o utajenie svojej osoby v súvislosti s pôrodom podľa osobitného predpisu a počas najmenej dvoch mesiacov po narodení dieťaťa neprejavila o dieťa žiadny záujem, alebo
- d) dajú súhlas na osvojenie vopred bez vzťahu k určitým osvojiteľom.

(2) Osobný súhlas rodiča podľa odseku 1 písm. d) musí mať písomnú formu a musí byť uskutočnený pred súdom alebo pred orgánom sociálnoprávnej ochrany. Odvolať súhlas možno

len do času, kým maloleté dieťa nie je umiestnené na základe rozhodnutia súdu do starostlivosti budúcich osvojiteľov.

(3) Súhlas na osvojenie v prípadoch uvedených v odseku 1 dáva opatrovník, ktorý bol osvojovanému maloletému dieťaťu ustanovený v konaní o osvojenie. Na ustanovenie opatrovníka sa primerane použijú ustanovenia § 120. Funkcia opatrovníka zaniká vykonaním právneho úkonu, na ktorého účely bol ustanovený.

(4) O splnení podmienok osvojiteľnosti maloletého dieťaťa uvedených v odseku 1 rozhoduje súd na návrh orgánu sociálnoprávnej ochrany alebo aj bez návrhu.

(5) Aj napriek splnení podmienok podľa ods. 1 dieťa nie je osvojiteľné, ak blízky príbuzný dieťaťa podá návrh na súd na zverenie dieťaťa do jeho náhradnej osobnej starostlivosti a táto osoba je schopná sa o dieťaťu osobne starať.

§ 149

Predosvojiteľská starostlivosť

(1) Pred rozhodnutím súdu o osvojení musí byť maloleté dieťa najmenej po dobu deviatich mesiacov v starostlivosti budúceho osvojiteľa. Náklady spojené s predosvojiteľskou starostlivosťou uhrádza budúci osvojiteľ.

(2) O zverení maloletého dieťaťa do starostlivosti budúcich osvojiteľov podľa odseku 1 rozhodne na návrh budúceho osvojiteľa súd; ustanovenia § 147 a 148 sa použijú primerane. Ak budúci osvojiteľ nepodá návrh na osvojenie maloletého dieťaťa najneskôr v lehote osemnástich mesiacov od zverenia maloletého dieťaťa do starostlivosti budúceho osvojiteľa, súd môže zrušiť predosvojiteľskú starostlivosť.

(3) Ak sa pestún rozhodne osvojiť maloleté dieťa, ktoré mu bolo zverené do pestúnskej starostlivosti, nevyžaduje sa, aby pred rozhodnutím súdu o osvojení bolo maloleté dieťa v starostlivosti pestúna podľa odseku 1, ak pestúnska starostlivosť trvala aspoň po túto dobu. Rovnako sa postupuje aj v prípade, že maloleté dieťa chce osvojiť osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, alebo poručník, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará.

(4) V rozhodnutí o zverení maloletého dieťaťa do starostlivosti budúcich osvojiteľov súd vymedzí rozsah ich práv a povinností k maloletému dieťaťu.

(5) Budúci osvojiteľ má rovnaké práva a povinnosti ako osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti.

§ 150

Zdravotný stav osvojenca a osvojiteľov

Súd je povinný na základe lekárskeho vyšetrenia zistiť, či zdravotný stav osvojenca a osvojiteľov nie je v rozpore s účelom osvojenia. S výsledkami vyšetrenia oboznámi osvojiteľa, zástupcu osvojenca a poučí ich o účele, obsahu a dôsledkoch osvojenia.

§ 151

Paternitné konanie a osvojenie dieťaťa

(1) Ak podá muž, ktorý tvrdí, že je otcom osvojovaného dieťaťa návrh na určenie otcovstva v paternitnom konaní, nie je možné o osvojení rozhodnúť skôr, ako bude rozhodnuté o návrhu na určenie otcovstva.

(2) Ak podá osoba, ktorá tvrdí, že je blízkym príbuzným osvojovaného dieťaťa návrh na zverenie dieťaťa do svojej osobnej starostlivosti, , nie je možné o osvojení rozhodnúť skôr, ako bude rozhodnuté o tomto návrhu.

§ 152

Právne následky osvojenia

(1) Osvojenec bude mať priezvisko osvojiteľa. Spoločný osvojenec manželov bude mať priezvisko určené vyhlásením snúbencov pri uzavieraní manželstva podľa § 2 ods. 5 pre ostatné deti. To platí aj v prípade, že osvojiteľom je manžel matky osvojenca.

(2) Osvojením zanikajú vzájomné práva a povinnosti medzi osvojencom a pôvodnou rodinou, ako aj medzi osvojencom a poručníkom alebo opatrovníkom, ktorý mu bol ustanovený súdom.

(3) Ak je osvojiteľ manželom jedného z rodičov osvojenca, príbuzenské vzťahy medzi osvojencom, rodičom a jeho príbuznými zostávajú zachované.

(4) Ak je to v najlepšom záujme osvojenca, osvojiteľa mu môžu sprostredkovať prístup k informáciám o jeho rodičoch alebo poskytnúť informácie, ktorými disponujú, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Túto povinnosť majú vždy, ak to vyžaduje ochrana života a zdravia dieťaťa.

(5) Osvojiteľ sa zapíše v matrike namiesto rodiča osvojenca na základe oznámenia súdu.

§ 153

Zrušenie osvojenia

(1) Osvojenie môže súd zrušiť z vážnych dôvodov, ktoré sú v najlepšom záujme maloletého dieťaťa, do šiestich mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o osvojení na návrh osvojenca alebo osvojiteľa alebo aj bez návrhu.

(2) Zrušením osvojenia vznikajú znovu vzájomné vzťahy medzi osvojencom a pôvodnou rodinou. Osvojenec bude mať opäť svoje predošlé priezvisko. Ak súd zistí, že rodičia neplnia alebo nemôžu plniť povinnosti vyplývajúce z rodičovskej zodpovednosti, rozhodne o potrebných opatreniach podľa § 85 a 125.

§ 154

Znovuosvojenie

Po uplynutí lehoty na zrušenie osvojenia podľa § 153 ods. 1 môže byť osvojenec znovu osvojený.

§ 155 **Osvojenie plnoletej osoby**

(1) Plnoletú osobu je možné osvojiť len vtedy, ak v dobe začatia konania o osvojení bola maloletá.

(2) Ustanovenia o osvojení maloletého dieťaťa sa použijú primerane.

NÁVRH
KODIFIKAČNEJ
KOMISIE